

MAGYARI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: Szent László Nyomda R.-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GÉZA
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

A római eszmecsere után

(Cs. B.) A politikai látogatásokat általában abból a szempontból szokták nézni, hogy hozott-e hasznos eredményeket vagy csupán udvariassági aktusnak számítható. Ha a római napok után felállítjuk az angol-olasz eszmecsere valószínű mérlegét, akkor azt kell mondanunk, hogy a római látogatás minden bizonnyal jelentős mértékben hozzájárult — nem az európai béke biztosításához, mert ezt a frázist már teljes mértékben elköptatták a közelmúlt eseményei — hanem a két nagyhatalom közti józan megegyezéshez s talán jelentősen tisztázta az olasz-francia félreértéseket, vagy helyesebben: anyagi ellentéteket elintézhetségét. Nem valószínű ugyanis az, hogy ez a két nagy államférfi, Mussolini és Chamberlain anélkül ült volna össze tárgyalásra, hogy előzetesen ne értesítették volna egymást követeléseiről, céljairól és törekvéseiről. Az angol-olasz viszonylatban elintézésre váró nagy kérdés kevés volt, vagy alig volt. Hiszen ezeket a problémákat Ciano és lord Perth az angol-olasz egyezmény huszötletti megbeszélésekor, majd az egyezmény újbóli letárgyalásakor és aláírásakor már teljesen, kimerítően átbeszéltek és elintézték. A spanyol-kérdés — igaz, — még nyitott kérdés a két ország között, de valószínűleg nem a két kormány között. Abban mindketten egyetértenek, hogy a bolsevizmust ki kell szorítani. Európából és ezt nem tűrhetik meg a Földközi-tenger nyugati medencéjében sem. Franco győzelme nyilvánvaló és fel nem tartóztatható. Mussolini azonban bizonyára elég jelentős biztosítékokat adott arra vonatkozóan, hogy Olaszország nem szándékozik protektorátust gyakorolni az új spanyol állam felett.

Az angol sajtó a római út előtt elég gyakran hangoztatta, hogy az angol államférfiak Rómába nem utaznak kötött marsrutával és a római eszmecsere csupán általános tájékoztató és információs lesz. A világpolitikai helyzet jelenlegi állása mellett nem valószínű, hogy Chamberlainék csupán udvariassági aktust akartak lebonyolítani az olasz fővárosba való utazással, mert hiszen az angol kormánynak is van még érzéke a presztízs iránt. Sokkal inkább azért került sor erre az útra, mert Mussolinit Chamberlain közvetítőként akarta felkérni mindazokban az ügyekben, amelyekben nem fordulhat közvetlenül Berlinhez, de amelyeket mégiscsak Berlinnek kellene elintéznie. Közbejött az olasz-francia gyarmati ellentét, amely még véresebb aktualitást adott Chamberlain és Halifax római útjának. Az hogy a két államférfi minden cáfolat és ellen-szenves tagadás ellenére mégis megállt Párizsban és több, mint egy órát tanácskozott Daladierrel és Bonnetval, mindennél meggyőzőbben mutatja, hogy igenis, Párizs közvetítésre kérte fel és hozzá még: pontokba foglalt engedékeny tervet adott át Chamberlainnek, hogy intézze el nagy személyes befolyásával ezt az ügyet is Rómában. Párizsban nincs ebben az ügyben tökéletes biztonsága. A tengelyhatalmak olyan erőt képviselnek ma is, sőt ma még inkább, amellyel a siker minden reménye nélkül vehetné csak fel a harcot Fran-

Az angol államférfiak látogatása XI. Pius pápánál

Pénteken este újabb megbeszélésük volt Mussolinivel. Éjszaka kiadták a hivatalos jelentést az angol-olasz megbeszélésekről

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban tartózkodó angol vendégeket XI. Pius pápa pénteken délben könyvtárszobájában fogadta. Előbb egyedül Chamberlain angol miniszterelnök jelent meg a pápa előtt magánkihallgatáson, majd azután lord Halifax és az angol küldöttség tagjai is megjelentek, akiket Chamberlain mutatott be a Szentatyának.

Az Osservatore Romano jelentése szerint a Szentatyá nagyon szívélyesen fogadta az angol vendégeket, megköszönte nekik látogatásukat, aztán az angol uralkodó-családról érdeklődött. Majd a Szentatyák és Anglia közötti viszonyról beszélgettek. Az angol államférfiak ezután Pacelli bíbornok-államtitkáránál is látogatást tettek.

E látogatás után villásreggeli volt a vatikáni angol követségen, melyen az angol kor-

mányférfiakon kívül résztvett Pacelli bíbornok-államtitkár is, továbbá a vatikáni udvartartás több vezető méltósága.

Délután az angol vendégek a Circus Maximus területén lévő bányászati kiállítást tekintették meg. A kiállítás külön érdekessége az, hogy többirányú tájékoztatást nyújt az olasz gazdasági önállóság fejlődéséről is. Este 6 órakor Chamberlain és Halifax még újabb megbeszélést folytatott a Palazzo Veneziaán Mussolinivel. Ez a megbeszélés háromnegyed-óráig tartott.

A pénteki nap programját este vacsora zárta be, amelyet lord Perth római angol nagykövet adott az angol államférfiak tiszteletére. A vacsorán résztvett Mussolini is, valamint Ciano gróf és az olasz kormány több vezető tagja.

Hivatalos jelentés: a két állam békepolitikát akar

Rómából jelentik: Az angol-olasz tárgyalásokról pénteken éjszaka hivatalos jelentést adtak ki, amely a következőképpen szól:

„Azokon a megbeszéléseken, melyek az elmúlt napokban a Duce és a brit miniszterelnök között a két ország külügyminiszterének, gróf Ciano és lord Halifaxnak részvételével folytak le, megvizsgálták a jelen pillanat legfontosabb kérdéseit és a két birodalom közötti kapcsolatokat. A megbeszélések a legnagyobb szívélyességgel jegyében folytak le és nyílt és széleskörű eszmecsere-re vezettek. Egyöntetűleg kifejezésre jutott az a szándék, hogy a két ország a közöttük fennálló kapcsolatokat az április 16-iki egyezmény baráti szellemében fejlesztheti tovább. Megállapodás jött létre abban a tekintetben is, hogy a lehető leggyorsabban megkötik azokat a megegyezéseket, melyeket az említett egyezmény kiegészítéséül helyezett. A megbeszélések során kitűnt, hogy Olaszor-

szágnak és Angliának az az óhaja, hogy békepolitikát folytasson. Mint eddig, ezután is ennek a politikának a fenntartására irányulnak a két kormány erőfeszítései.”

Öt angol csatahajó indult a Földközi tengerre

Párizsból jelentik: Több párizsi estílap egy különös londoni jelentést közöl. Eszerint öt angol csatahajó kiindult a Földközi-tengerre és ott egy hónapig fog cirkálni.

Az angol tengernagy hivatal a hírrel kapcsolatban jelentést adott ki, amely közli, hogy csak normális gyakorlatozásról van szó. Mégis a közönség úgy magyarázza az intézkedést, hogy ennek a normális gyakorlatozásnak is megvan az a célja, hogy kellő hatást gyakoroljon Olaszországra.

Párizsból jelentik: A francia kormánykörök elégedetten állapítják meg, hogy a római tárgyalásokon Chamberlain erős kitérőt tanúsított a francia érdekek védelmében. Ezzel azonban nem élezte ki a helyzetet, hanem

ciaország.

A római találkozó angol-olasz vonatkozásával gyorsan végezhetünk. Ebben a viszonylatban az elintézésre váró kérdéseket a római tanácskozásokon tökéletesen megoldották. A francia-olasz viszályt pedig bizonyára a leghatékabban megbeszéltek s Mussolini értésére adta az angol államférfiaknak, hogy minimális követeléseikhez akár háború árán is ragaszkodnak. Az olasz álláspont tökéletes és érthető: Olaszország is a népi elv alapján áll s ennek megfelelően követeli vissza Tuniszt vagy legalább is leghatékabban törekszik az ottani olaszság életjogainak és fejlődésének biz-

tosítására. Franciaország olyan időpontban foglalta el Tuniszt, amikor Olaszország gyengesége miatt képtelen volt ellentálni és megakadályozni a foglalást. Most a helyzet megváltozott. Olaszország tehát magának követeli azt, ami jogosan megilleti. Mit tehet Franciaország? Ha nem akar egy esztelen vállalkozásba kapni, úgy engedni kénytelen. Ezt alighanem Mussolini is megértette Chamberlannel. Béke és igazság minden vonalon — ez a Chamberlaini politika alapja s a római találkozó ebből a szempontból előreláthatóan üdvös következményekkel és fejleményekkel kecsegtet.

Gyógyítható-e a tüdőbetegség?

Mindazok, akik asztmában, tüdőcsúcs-, vagy légesdohuruban, szédülésben, tüdőkatharrusban, idült köhögésben, állandó rekedtségben és nátházban szenvednek, mindezek teljesen ingyen és portómentesen egy tájékoztató könyvet kapnak, több ábrával, Dr. Guttman orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar” (Gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel. Irjon egy levelezőlapot (6 leies bélyeggel) alantí pontos címre: **PUHLMANN & CIE, BERLIN 947. Müggelstrasse 25-25 a.**

a kölcsönös megértés irányában hatott. A francia külügyi felhivatalos lap, a *Temps* írja, hogy Chamberlain tárgyalásai nem módosították ugyan a helyzetet, de lényegesen tisztázták. Eppen azért nem voltak fölöslegesek a római tárgyalások. Most várható, hogy a francia-olasz viszály kiegyenlítésére a két állam között közvetlen megbeszélések indulnak, — egyelőre diplomáciai iratváltások és tárgyalások formájában. Franciaország — írja a *Temps* — hajlandó arra, hogy észszerű alapon együttműködést folytasson Olaszországgal.

Az olasz követelések ügye a francia képviselőházban

Párizsból jelentik: A képviselőház ülésén *Kerillys* független köztársasági párti képviselő szótvetette az olasz követelések ügyét. Hangsúlyozta, hogy meg kell alkotni azoknak a

nemzeteknek az összefogását, amelyeket a német terjeszkedés fenyeget. Kifogásolta, hogy a francia kormány minden eddig: barátját elhidegíti magától. Kerillys úgy értesült, — aminőt beszédében mondotta, — hogy Károly román király és Pál jugoszláv kormányzó herceg is elkedvetlenül távozott el Párizsból.

Bonnet külügyminiszter válaszolt Kerillys beszédére és a legerélyesebben megcáfolta, mintha Károly király és Pál herceg valóban nem találtak volna barátságos fogadtatásra. Ellenkezőleg, — mondta Bonnet — minden kérdést megvitatott a két államfővel Párizsban.

Az ülésen még *Péry* kommunista képviselő támadta Németországot és Olaszországot és szemére vetette a francia külügyminisztériumnak, hogy nem tud tenni semmit a német és olasz politika ellen.

Intézkedések az italmérési engedélyek romanizálásáról

A zsidóktól elvett engedélyeket szövetkezetek kapják. Nem lehet többé bérbeadni az italmérési engedélyt

Bucuresti. Saját tud. A pénzügyminiszter megtiltotta az italmérési engedélyek bérbeadását. A minisztérium körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, hogy az italméréseket szigorúan vizsgálja felül ebből a szempontból. A felülvizsgálásnak március 31-ig be kell fejeződnie.

Bucuresti. Saját tud. Az italmérés és szeszkereskedés romanizálását célzó eljárás során *Ramniceanu*, a Szövetkezeti Központ vezérigazgatója Csernovitzba utazott, hogy a zsidóktól elvett italmérési engedélyeknek szövetkezetek számára való juttatását az ottani hatóságokkal megbeszélje.

A boldog férfi

Írta: Gáspár Jenő

Egyiptomban jártak akkor. Ehesek és fáradtak voltak a hosszú tengeri úttól, amelyet Brindisitől Alexandriáig megtettek, de nem érezték. Bőjtölni és vezekelni odahaza is kellett, s amíg Umbria völgyeit járták, eléggé feltörött sarutlan lábuk. Csak amikor a forró sivatagi homokra léptek, akkor döbönt meg egyik-másik, mi vár itt rájuk a rettenetes és kegyetlen Kamil szultán országában. De aztán Ferenc testvére néztek, aki felemelt fővel és bátran ment előre és megerősödött szívük. Minden figyelmük a bot volt, amelyre támaszkodtak a mély homokban és minden éléstárk egy kis vízeshordó, amelyet Leó fráter cipelt a vállán alázatosságból a többi iránt... Étel nem vitték magukkal. Így akarta Ferenc testvér és így követelte a szent alázatosság, amellyel Krisztus követői akartak lenni.

— Majd csak akad valami bogyo vagy gyökér — mondotta Leó fráter, ha valamelyik kimerült az úton. — Vízet, azt adhatok.

És megenyhítette a szomjazókat. Maga sohasem ivott, hogy ezzel is jó példát mutasson a többieknek az önmegtartóztatásban, s hogy méltóbbá tegye ezzel is magát Ferenchez, aki elsővé tette a tanítványok között és minden útjára elvitte magával. Akkor is, mikor Umbria hegyeitől és völgyeitől elbúcsúztak, mert a szelíd atya, Ferenc, a kegyetlen és zord egyiptomi szultánt, Kamilt akarta megtéríteni, akinek kegyetlensége és bünsős hivatkozása Itáliában is szóbeszéd tárgya volt, így szólott Ferenc:

— Testvérem, Leó. En útra kelek ama rettenetes Kamil szultán ellen, aki lakozik az egyiptomi országban. Ő is testvérem, ha eltévelyedett is, és én az egy igaz Isten oldalára akarom téríteni. Te eljössz velem, mert azt akarom, hogy lásd, milyen nagy az Ur jósága és szeretete, s hogy megerősítsd a többi testvér hitét azokkal, amit az Isten látni enged...

Ő szólott a tanítványoknak és még tízen csatlakoztak hozzájuk s most tizenketten bandukolnak előre a sivatagban. A nap kegyetlenül izzott és az apró, éles homok csipte lábukat. De Ferenc vidáman ment legelői és szüntelenül énekelte:

— Légy üdvözölve, testvérem, Nap, akit az Ur azzal tüntetett ki, hogy az ég koronájává helyezett... Légy üdvözölve, testvérem, ég, aki itt olyan kék vagy, mint hazámban a Tyrrheni-tenger és végtelen, mint az Isten homlokai... És légy üdvözölve, testvérem, sivatag, aki kiellen vagy, mint a bűnös ember lelke...

Így énekelte Ferenc. S ha pálmaligeteket jöttek és megpihentek hús árnyékában, amíg Leó testvér friss vizet ontott hordójába, Ferenc ült a többiek között és így beszélt:

— Atyámfiai, milyen bölcs és csodálatos számdékaiban az Ur. A vándor, aki elepedve és kimerülve megpihen a ligetek friss fűvén, a víztől enyhülést, a pálmafák gyümölcsseitől eledelt kap. Köröskörül a sivatag szikkad, ást, perzel, ez a kis sziget virágaival, forrásaival, pálmáival és a daloló, csicsérgő, tarkatollú madarakkal megvigasztal. Ő, engedd, én Istenem, hogy a bűnös lélek is, mely vándorol a bűnök kiégett mezein, ilyen meijítő és felfrissítő helyre találjon s ott megtisztuljon vétkeitől, gyarló és bűnös szolgád, Ferenc, a legkisebb a minorita testvérek közül...

És ettől kezdve szüntelenül imádkozott... Harmadnap, mikor már véres volt lábuk a gyaloglástól, ruhájuk lerongyolódott, némelyiket a sivatag láza kerülgette, a messzeségben pálmakerdő és karcsú tornyok serege tűnt fel.

— Bizonyára ez a város — szólott Leó fráter.

— Áldassék érte az Ur neve — szólott Ferenc. És fennhangon énekelte Ambrus püspök énekét. A város kapujában turbános, hosszúlándzsás örök fogadták a zarándokokat.

— Kik vagytok?

— Tizenkét szegény és bűnös szolgája az Urnak — szólott Ferenc.

— Allah akbár — mondta az egyik ör.

— Jézus, testvérem — válaszolt Ferenc.

— Hitetlenek vagytok?

A népművészet östehetségeinek tervszerű foglalkoztatása

Hozzászólás gróf Bethlen Györgyné cikkéhez

Néhány nappal ezelőtt finom tárcacikket közöltünk gróf Bethlen Györgyné tollából, a betlehemi jászol népművészeti alkotásairól. A meleg szívből fakadt cikkünk élénk visszhangot keltett olvasóink körében, sőt egy lelkes temesvári uriaszony, *Klemens Józsefné* értékes hozzászólást is küldött be, amelyet az alábbiakban közlünk:

Amennyire innen a Bánságból meg lehet ítélni, oly szegény ma anyagiakban, — nagyon kevés kivétellel, — egész Erdély népe, hogy a mindennapi kenyéren túl nem igen. vagy csak nehezen telik egyébre is! Nagyon igaz a cikk azon része, hogy rengeteg igen tehetséges faragó ember él a Királyhágón túl és ez őriási nemzeti kincs, amely azonban, sajnos, szinte teljesen hever és sehogy sincs kihasználva megtevelően.

A betlehemi jászollal való kísérletezés lehetne talán kiindulópontja az östehetségek állandó és tervszerű, hogy ne mondjam, üzemszerű foglalkoztatásának.

Karácsonytól vízkeresztig a helybeli összes római katolikus templomokban megfordultam és bizony itt a Bánság metropoliséban, a püspöki székesegyházban sem kivéve, sehol egy minden tekintetben átliszterű, — mivel templomokról van szó, — korhű arányokban tartott és a jászolat, valamint az istállót körülvevő terepet nem találtam.

Szerintem a bánsági és erdélyi római katolikus püspökökkel kellene megállapodást kötni a templomokba szükséges, teljesen új, vagy csak a hiányokat pótló jászolfelszerelések szállítására vonatkozólag. Lehetne a templomok, illetve községek nagysága szerint 3 esetleg 4-féle nagyságúba a jászolfelszerelést készíttetni. Őnök ismerik a faragó embereket és mindenesetre tudják, kik a szoborkészítők és kik azon ezermesterek, akik hozzáértéssel és jóízűséggel a jászol s istálló körüli legelőt, háttérrel, fákalt esetleg páasztortízet, stb. ügyesen a templomként megadott elhelyezési lehetőség szerinti méretekben pontosan megcsinálhatják.

A jövő karácsonyig, ha az akció hamarosan megindul, sokat lehet végezni és nagy kár volna, a méltóságos asszony által felvetett gondolatot a székely elgondolás mellett egyidejűleg nem mindjárt a vallás és a köz szemponjtából is fontolóra venni.

Nehéz milliők vándoroltak békében oltárfel-szerelésekért és különböző szentek szobraiért külföldre. Milyen szép és áldásos volna ha az östehetségeknek csak egy része is itthon maradhatna a jövőben!

— Bizony, jól mondod, testvérem. Az Ur hitetlen, bűnös szolgái.

— Honnan jöttök?

— A tengeren túlról, Itáliából.

— Mit akartok?

— Az Ur akar. Ő küldött ama bizonyos Kamil szultánhoz, hogy meggyógyítsuk őt.

— Nem beteg a szultán.

— Ne sértetek meg, testvéreim, mindnyájan betegek vagyunk. A szultán is, én is, te is.

Az örök fejüket csóválták. Aztán közrefogták a zarándokokat és végigkísérték a városon. Egyszerre csodaligetbe értek. Aranypalota csillogott a fák között és a küszöbön a katonák arcraburultak. A testvérek ott maradtak a fák alatt, amíg a katonák vezetője bement a palotába. És Ferenc kitárta karjait és köszöntötte a fákát:

— Légy üdvözölve, testvérem, pálmafa...

Legyetek üdvözölve, testvéreim, dalos madárkák és tarkatollú szánysok... Légy üdvözölve, testvérem, virágokert, amely illatozik és tanuskodod Istent... Bizony, mondom nektek, a fák, virágok és madarak jobban dicsérik Istent, mint az egyes ember...

Már jött a katona és a szultán elé vezették őket. A tolmács mentegetőzőve szólott Kamilnak:

— Uram, holmi eszelősök...

A szultán nevetett. Fényességében és hatalmában tetszett neki a játék. Félvállról kérdezte:

— Mit akartok?

— Hogy véltünk dicsért Jézust.

A szultán éktelen haragra gerjedt.

— Hitetlen kutyák... Varázslók... Börtönbe velük!

Tíz napig étkelen-szomjan ülének a testvérek börtönben. Tíz napon keresztül szünet nélkül, énekszóval dicsérték Ferenc az Istent. Tizenegyedik nap a szultán elővezettette a foglyokat.

— Nos, — kacagott — még mindig Jézust dicséred?

— Szegény vagyok én őt dicsérni, szultán.

— Hát akkor?

— Azt szeretném, hogy a te hatalmad és fényességed dicsérje őt.

Másfélórás minisztertanácsot tartott pénteken este a kormány

Bucuresti. Saját tud. Pénteken, január hó 13-án este hat órai kezdettel minisztertanács volt a patriarihián, amelyen minden Bucures-tiben tartózkodó miniszter és alminiszter részt vett. A minisztertanács folyó ügyeket intézett el és este félnyolc órakor végződött.

Chwalkovszky cseh külügy-miniszter lesz Cseh-Szlovákia új londoni követe

Londonból jelentik: Az Evening News jelentése szerint a prágai kormány új londoni cseh-szlovák követté Chwalkowszky jelenlegi külügyminisztert nevezik ki. Egyelőre azonban sok függ még Chwalkowszky németországi utazásának eredményétől, amelyre jövőhéten kerül sor. Chwalkowszky berlini látogatásának főcélja a cseh-szlovák határok szavatoltatása.

Vakmerő betörés a fővárosban

Álarcos banditák véres revolverharca a rendőrrel. Háztetőn át elmenekültek a rablók

Bucuresti. Saját tud. Bucuresti egyik külvárosában négy álarcos bandita betört a múlt éjjel Dávid Weiner mézárós lakására és az álmából felriasztott mézáróstól és feleségétől pénzt követelt. Minthogy ezek vonakodtak megmutatni, hol tartják a pénzüket, a négy betörő megrohanta és revolverek agyával félholtra verte őket.

Segélykiáltásaikat azonban meghallotta egy Rozika nevű szolgáló és fellármázta a szomszédokat, akik a megtámadottak segítségére siettek. A betörők ekkor kiugrottak egy ablakon és a háztetőre másztak, hogy elmeneküljenek. Közben megérkezett a helyszínre a közeli rendőrszem és revolverlövésekkel akarta leszedni a háztetőről a betörőket, ezek azonban viszonzták a tüzelést s a rendőrt súlyosan megsebesítve, ártalmatlanná tették őt.

Telefonértesítésre azután nagyobb rendőrkészség érkezett a helyszínre, amely elől azonban a betörőknek sikerült elmenekülniök. A sebesülteket kórházba szállították.

— De bátornak bátor vagy. Tetszel nekem. Hogy hívnak?

— Ferenc, a legkisebb az Ur szolgálói közül.

— Tudod mit, ezzel? En nem leszek hűtelen úgy sem. De próbáljuk meg, hátha neked hasznodat vehetem... Udvaromba fogadlak...

Intett a szolgálóknak s azok drága selymeket hoztak. Felöltöztették Ferencet, drágaköves kardot kötöttek oldalára és fejére gyémántos turbánt tettek. A szultán felállt.

— Ez idegen, mától kezdve főudvari emberem. Térdre előtte.

Az udvaroncok mind leborultak. Ferenc szeme az égbe nézett:

— Uram, bocsásd meg, nem tudják, mit cselekszenek.

— Mit akarsz, hatalmat, pénzt? — szólt a szultán.

— A lelkeidet csak — felelte Ferenc.

A szultán ismét intett. A szolgálók kincsekkel telt edényeket hoztak be. A szultán Ferenc lába elé tetette:

— A tied — szólt.

Ferenc rá sem nézett.

— Nem kell? — csodálkozott a szultán. — Talán kevés?

— Igen. Nekem több kell. Nagyobb kincs. A lelkeid.

Kamil bosszúsán vonta össze szemöldökét. Aztán felcsillant a szeme. Magához intette az egyik eunuchot és sugott neki valamit. Az eunuch kiment s néhány perc múlva kinyílt a márványterem ajtója és egy fiatal táncosnő lépett be.

— Zulejka — szaladt végig a termen a sutógás.

— Zulejka — szólt a szultán. — Legkedvesebb rabnóm. A legszebb országomban. Neked adom, te csodálatos idegen, csak maradj nálam, udvaromban és légy hívem.

A táncosnő Ferenc elé perdült. Szép volt, mint harmatos hajnalokon a kinyíló virág. Lehelete perzselte Ferenc arcát, a lábához simult, majd felugrott. Sipok szólaltak meg. Fűszeres, keleti muzsika hullámzott és a táncosnő forgott, hajladozott, mint a virág, amelyet forró számom

kapott el. A szeme ragyogott, a fogai csillogtak és a szája, mint piros kígyó vonaglott. S ahogy tancolt, egymásután szórta le magáról a könnyű selymeket... A zene egyre vadabban szólott, a leány keringett... Aztán felsikoltottak a sipok és a táncosnő lihegve Ferenc lábához hullott... Fekete haja, mint királyi palást fődte be testét...

— Idegen — kiáltotta Kamil — a tied. Vidd. Mohamed paradicsomának legszebb hurija... Nézd...

Ferenc elnézett a lábainál vonagló leány felé. A szultán felugrott.

— Meg sem nézed?

— Nem — válaszolta Ferenc. — Palotád kertjében láttam fákat és csodás virágokat... Láttam piros tollú csodamadarakat... Láttam erdőket susogó pálmákkal... És láttam a tengert... Láttam a sivatagot... Hallottam a tenger zokogását és a sivatag sírását... Adhatsz-e benne, ebben a szegény asszony-testvéremben, ennyi szépséget? Nem... Látod, az én Istenem adott... Bizony mondom neked, az éneklő pacsirta szebb minden asszonyi állatnál...

Levetette magáról a fényes selymeket és felvette kopott rongyait. A szultán hozzálépett.

— Hát semmim sem kell, te nagy ember?

— Csak a lelkeid...

A szultán lehajtottá fejét.

— Én kemény ember vagyok és hitemhez hű férfi. Mást, Allah ellen törő hitelent, megölettem volna... De téged szabadon bocsátalak... És irigylem a hitetleneket, hogy ilyen férfiak vannak. Legszebb naszádom visz vissza Itáliába... Királyi kincseket kapsz.

Es úgy lón... Drága tevék és negyvennyolc evezős gálya szállították vissza a tizenkét zarándokot Egyiptomból. És tömérdek ajándékot hozának. Ferenc szünet nélkül dicsérte az Istent. Amikor Itáliába értek, az ajándékokat eladá és kiosztotta a szegények között... Es szólt Leó testvérenek:

— Leó fráter, Isten juhocskája, frjad: boldog a férfiu, aki soha meg nem tántorodik...

Egész tisztán láthatja

minden Aspirin-tablettán a belevéselt Bayer-keresztet. Nem Aspirin az, amelyről ez a jel hiányzik:

ASPIRIN

VALÓDI CSAK A Bayer KERESZTTTEL.

Osszehívják a nemzetközi búzaértekezletet

A jó búzatermés miatt világválság állott elő a búzakereskedelemben

Londonból jelentik: Már napok óta tanácskozik az angol fővárosban a nemzetközi búzaforgalmi bizottság, amely a búza világválságának

okait és megoldási módjait kutatja. A válság lényege az, hogy világszerte jó volt a búzatermés, miért is a búza árának világszerte alá kellett szállnia. Valamennyi résztvevő pártolól fogadta azt a javaslatot, hogy sürgősen össze kell hívni hatályos búzaegyezmény létrehozása érdekében a nemzetközi búzaértekezletet. Az értekezlet előkészítésére albizottságot küldtek ki, amelyben a termelő államok részéről Kanada, Magyarország, Románia, Oroszország, Argentína és az Egyesült Államok, a fogyasztó államok részéről pedig Anglia, Németország és Franciaország kaptak helyet.

Az értekezlet elfogadta még Ausztrália képviselőjének javaslatát, amely szerint a búza világválságának a megoldása valamennyi ország gazdasági színvonalának emelésével van összefüggésben.

Százéves a kolozsvári Magyar Kaszinó

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Magyar Kaszinó a közeljövőben ünnepli fennállásának százéves évfordulóját. Az ünnepi jubileumot fényes keretek között rendezik meg és ez feledhetetlen eseménye lesz a város magyar társadalmának, amely méltóképpen emlékezik meg annak az intézménynek centenáriumáról, amely második oltthona a város magyar társadalmának. A kaszinó száz évének története szorosan összefügg Kolozsvár magyarságának életével. Nagy idők nagy emberei voltak vezetői és tagjai ennek a társaságnak, amelynek falain belül mindig béke és egyetértés honolt. A kaszinó fennállásának százéves jubileuma iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

POLYÁK ISTVÁN:

RÓMAI LEVÉL

Capo d'anno és Befana

Róma, január hó.

Ujév és vízkereszt ünnepe rejtőzködik a két furcsa hangzású szó mögött. A capodanno még megjárja, mert könnyen ki lehet belőle sillabizálni az újévet. De a befana, az már körülményesebb. A vízkereszt egyházi elnevezése epiphania. Ebből csináltak a derék olaszok befánát. Tulajdonképpen ez itt, Olaszországban, a karácsonyi ünnepkor fő ünnepnapja. Ez onnan is látszik, hogy az ünneplés nem fér el az otthonokban, hanem kijön az utcára. Mint arra mifelénk a búcsú. Vásáros bódékkal, sátrakkal, szerencsekerékkel és hasonlókkal. Igaz, az idő is megengedi, még az általános európai hideghullám dacára is.

Capodanno — újév — itt is Szilveszterestével kezdődik és éjjelkor éri el a tetőpontját. Az olasz rádió ugyan bejelentette, hogy semmiféle újévről nem lehet szó, mert a fasizmus október 28-án ünnepli az igazi újévet. Ez azonban semmit sem változtat a dolgon. Ez az újév is olyan hangos volt, mint a többi és pedig különös módon hangos. Éjjelkor szörnyű durrogásra, csörömpölésre ébred még az is, aki közömbösen átakarta volna aludni a fontos pillanatot. Minden ablakból üres üveg, törött cserépfazék, pohár, tányér hull az utca kövezetére. Három-négyemeletes magasról a szük sikátorokban! Tanti auguri, augurissimi, buono Capo d'anno — üvöltöznek át egymásnak az ablakokból. Közben a csörömpölés, a durrogás egyre tart.

A velünk szembelevő ablak is kinyílik. Auguri — üvölti felénk a becsipett olasz — és már repül is kifelé üveg, pohár és egy jó kosárnyi üres konzerves bádóg. Néhány kései hazatérő kapukaliba húzóva várja, míg a furcsa zápor elmúlik.

Az utcseprők még sötétben megkezdik a romok eltakarítását. De a nyomok még így is látszanak. A reggeli napsütésben csillog, ragyog az utcákon mindenütt az üvegcserep. Az emberek szeme is ragyog és a hangjuk is csillog, amikor fünek-fának kívánják a boldog újévet: Auguri, tanti auguri!

Befann — vízkereszt — az ajándékozás, a nép ünnepe. Nem otthon, hanem kinn az utcán. A Piazza Navonán. A sátrak, bódék körül. Azután a cukros sátra körül különösen. — Qui sta Cirillo, il Papa dei dolci — Cirill, a cukorkakirály nézi itt a portékáját, hirdeti amereszen szemtelen felirat. Valami nyúlós cukormasszát nyújtanak, huzigálnak, csaphodnak egy márványtáblán és ollóval mérik belőle a kétkrajcáros adagot. Óh, nem csak a gyerekeknek. Láttam én itt magasrangú tisztet, elő-

kelő urakat is a cukros bódé előtt áhitatos figyelemmel kísérve a cukormasszát pofozó koszos olasz magasztaló beszédét.

Magyarok is akadnak ilyenkor a Piazza

Navonán. Gyapjas cukrot árulnak. Valamilyen forgó masinán állítják elő ott helyben. — Sei soldi, zucchero ungherese! — harsogja a férfi. Az asszony hűségesen csavarja a gépet. Nem sokára segítség érkezik, egy másik magyar. Hajóács, aki itt selyemfestéssel foglalkozott, de most jobb üzlet a vásári kikiáltóság. — Zucchero ungherese, Sei soldi — a távolból figyelem őket, ahogy egyre nagyobb tömeg veszi körül kis sátrukat.

A Piazza Colonnán is jellegzetes olasz szokást figyelhetünk meg. A közlekedési rendőr emelvényét körülrajkák az autók ajándékokkal. Az boros üvegek, elemózsias kosarak csaknem elborítják szegény „sarki Andrást”. A keze azonban vigabban mozog és igyekszik komoly arcot vágni a hivatalához, de nem mindig sikerül.

Miért nem nyitották meg az idén Kolozsváron a népkonyhákat?

A jövő héten megkezdik a munkanélküli segélyek kiosztását

Kolozsvár. Sajá tud. Kolozsváron a munkanélküliek segélyezési ügye, a munkásszervezetek köréből szerzett értesülésünk szerint — nehezen halad előre. A segélyezésre jelentkezett munkanélküliek összeírása megtörtént ugyan,

Tel. 35-86 Tel. 35-36

BAZILLI-DEAK

ORADEA, STR. DR. AUREL LAZAR 1.

Üdönságaink:

Csodás teljesítményű modern rádiók

Pompás esillárok

Praktikus villamoskészülékek

SUPER-LUMEN

takarék villanykörték

a névsort a Munkakamara is felülvizsgálta abból a szempontból, hogy a jelentkezők tagjai-e a Munkakamarának vagy se, de még hátra van a kerületi kapitányok igazolása és ez az igazolás kissé hosszabb időt vesz igénybe s ezért a munkanélküliek segélyezése még mindig késik. Pedig a segélyek kiosztásának legfőbb ideje már elérkezett, a tél teljes szigorával beköszöntött és a munkanélküliek nélkülözése már elviselhetetlen.

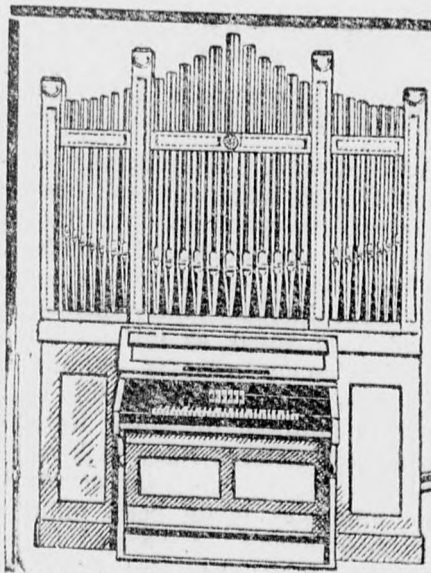
A városházán szerzett értesüléseink szerint a segélyek kiosztása a jövő hét elején feltétlenül megkezdődik. A segélyek felosztására a munkaügyi miniszter által delegált bizottság

ma délután ült össze a városházán, hogy a segélyek kiosztásának időpontját és a segélyösszeg nagyságát és természetét megállapítsa. Ugy tudjuk, hogy a bizottság tagjai között most már kialakult végleges elhatározás szerint a munkanélküliek ebben az évben is, mint az előző években nem pénz, hanem természetbeni segélyt fognak kapni: tűzifát, zsírt, burgonyát és babot. Egyelőre két hétre utalják ki az előírt adagokat és a segély folyósítása mindaddig fog tartani, amíg a munkaügyi miniszter által a célra kiutalt 200.000 lej tartani fog, mert a városnak ezen az összegben kívül segélyezési célra nincs semmi fedezete.

Sajnálattal állapítjuk meg azonban azt, hogy a szegények élelmezését szolgáló népkonyhák ebben az évben még mindig nem nyitnak meg, annak ellenére, hogy az előző években már karácsony előtt megkezdtek emberbaráti tevékenységüket és meleg étellel látták el a külvárosok nélkülöző és éhező lakosságát. A késedelem oka iránt érdeklődtünk a város népjóléti hivatalánál, ahol azt a meglepő felvilágosítást kaptuk, hogy a népkonyhák megnyitása azért késik, mert a királyi helytartóság még nem hagyta jóvá a városi tanács által e célra kért 200.000 leves rendkívüli hitel folyósítását. A népjóléti hivatal még a múlt év végén kérte a hitel jóváhagyását, eddig azonban még válasz nem érkezett. Kissé szokatlan ez a késedelem, mert hiszen a királyi helytartóság közgazdasági gépezete hibátlanul működik, habár elakadt a jóváhagyás, azt rövid úton, szóbelileg is meg lehet sürgetni. Azt halljuk különben, hogy az idén a városi tanácsának nincs is szándékában a népkonyhákat megnyitni, miután a város szegényeiről már történt megfelelő gondoskodás. Ezt a magyarázatot nem tudjuk elfogadni, hiszen Kolozsváron, — amint ezt a népjóléti hivatal orvosfőnöke egy a közelmúltban írott cikkében megállapította — elképesztően nagy a nyomor, a külvárosok nyomortanyáin összezsúfolt szerencsétlen páriák éheznek és dideregnek, ezeken feltétlenül segíteni kell, mert ha nem: éhenhalnak megveszi őket az Isten hidege. Bízunk abban, hogy dr. Bornemisa Sebastian, a városnak emberbaráti érzelmű polgármestere, módot fog találni arra, hogy a pénzügyi nehézségek ellenére is, rövidesen megnyíljanak a népkonyhák, mert Erdély minden városában már üzemben vannak egyes városokban nemcsak a népkonyhák, hanem otthonok és éjjel-nappali melegedőhelyek járulnak hozzá a szociális nyomor enyhítéséhez.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, sok felé köd és vasárnap több helyen eső várható.

Kitűnő új orgona

4 változattal, remek szép hanggal 45.000 leiert eladó

Orgona és harmónium szolid kivitel, javítás, tisztítás, homlokzársipok kiegészítését vállalja szolid árak mellett. Kész harmóniumok raktáron

KECSKES, orgona és harmóniumgyár
TIMIȘOARA IV, S.r. Bolintineanu 4.

Sikeres előnyomulásukkal kettévágták a köztársasági haderőket a spanyol nemzeti csapatok

Több jelentős város a nemzetiek kezébe került. — Franco csapatai újabb vonalon eljutottak a Földközi-tengerig

Burgosból jelentik: Az időjárás fokozódó javulásával a nemzetiek folytatták a katalán fronton megindított támadásukat. *Maestrazgo* tábornok hadosztálya, amely a támadósereg balszárnyát képezi, *Arteza de Segre*-től a teregi országút irányában nyomul előre. A nemzeti csapatok itt elfoglalták Agramunt helyiséget, ahonnan egy másik út vezet Cerverába.

A köztársaságiak elkeseredett ellenállást fejtenek ki. Különösen véres csaták voltak az elfoglalt helyiségek temetőiben.

A montblanchi kerületben a nemzetiek elfoglalták a Montblanchtól északra fekvő *Guardia* községet. A déli kerületben a *Yague* tábornok vezetésével harcoló tengerészek és marokkói hadosztály *Falset* irányában támad és elfoglalta az utjába eső *Darmas* és *Masrois* helységeket.

A nemzetiek a legutóbbi harcok során elfoglalták *Morat* és *Nuevat* — ezzel *birtokukba került a Katalóniába vezető négy országút.*

Berlinből jelentik: Salamancai jelentés arról számol be, hogy a győzelmesen előnyomuló nemzeti csapatok már csak hetven kilométerre állanak Barcelonától és csak 18 kilométerre Tarragonától. A húsz napja folyó nagy offenzíva során 3000 négyzetkilométer területet foglaltak el, 105 városból és faluból tűzték ki a köztársaságiakat és ezzel 250 ezer lakost szabadítottak fel a vörös uralom alól. A hadizsákmány egyelőre fölmérhetetlen értékű.

A HUSZNAPOS NEMZETI TAMADÁS ÖSSZEGETT EREDMÉNYE

Bilbao *jelentik:* *Yague* tábornok spanyol-marokkói serege elfoglalta Marsat és utána körülzárt Falsetet. A várost nehéz harcokból és gyalogságból álló áttörhetetlen ostromgyűrűvel akarja kényszeríteni a meghódításra. A köztársaságiak hevenyészett erődítési munkálatait már megsemmisítette a nemzetiek tüze. Falset egyébként 5000 lélekszámú kisváros, azonban Tarragoniának jelentős ipari és mezőgazdasági gócpontja. Ezenkívül ez a kis város a nagy ólombányavidék kulcsa.

Pillanatnyilag az a helyzet, hogy a nemzetiek kezükben tartják a Falset-Hospitalettől délre fekvő területet. Az Ebro felől erős fedezékek védik őket a vörösök esetleges ellentámadásától.

Újabb bilbaoi jelentés szerint

Vague tábornok marokkói csapatai nagy küzdelem után elfoglalták Falset városát.

A nemzetiek jelenleg 20 kilométerre vannak Reustól, amely Katalóniának Barcelona után a legnagyobb városa.

Pénteken újból jelentékeny sikereket értek el a nemzetiek. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a nemzeti csapatok megszállották Tortosa városát is. Ezenkívül Torrelloba is bevonultak a nemzetiek s ezáltal elérték a Földközi-tengert, az Ebro folyót egész hosszában birtokba vették és a folyó torkolata körüli területet körülzárták.

ESTRAMADURANÁL PRÓBÁLKOZNAK A KÖZTÁRSASÁGIK

A köztársaságiak jelentése szerint az estramadurái harctéren megindított támadásuk tovább halad előre. A köztársasági sereg körülzárt a pennaroyai bányákat és elfoglalásuk készülék áll. A nemzetiek nagy haderőt összpontosítottak erre a szakaszra, hogy megakadályozzák a köztársaságiak további sikereit, viszont a katalán harctéren a köztársaságiak fejtenek ki nagy erőfeszítéseket a nemzeti támadás feltartóztatására.

ANGOL REPÜLŐGÉP NEM SZÁLLHAT EL NEMZETI TERÜLET FÖLÖTT

A német távirati iroda jelenti, hogy Franco tábornok megtiltotta a „British Airways” repülő társaság gépeinek a spanyol nemzeti terület föl-

lötti átrepülését azzal az indoklással, hogy Anglia nem akarja elismerni a spanyol nemzetieket hadviselő félnek.

Szintén elutasította a burgosi kormány egy holland repülő társaság hasonló kérését is, azzal az indoklással, hogy idegen repülőgépek áthaladása nemzeti terület felett most nem kívánatos dolog.

HIVATALOS JELENTÉS

AZ OLASZ HADOSZTÁLY VESZTESÉGEIRŐL

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban hivatalos jelentést adtak ki a Katalóniában harcoló

Társadalmi Szolgálat a falvak érdekében

Az 1938-ik év leggyümölcsözőbb volt a Károly hercegről elnevezett kulturális alapítványra nézve. Az utóbbi hónapok munkájára a „Társadalmi Szolgálat” törvényével tették fel a koronát. E törvény csirája benne élt már abban a királyi álomban, amelyiknek az elképzelése szerint annak idején a Károly-alapítvány létesült. Már ez alapítvány létesítésekor Ófelsége és ösztönösséggel előrelátta, hogy milyen nagyhasznú lesz az ország népmivelődésének a közérdekű szolgálata, ha e szolgálatot a legújabb tudományos módszerrel vezetik, s ezt az ország összes értelmiségi erői támogatják.

A Földmivések Királya által elvetett mag — akkor midőn még csak trónörökös volt — termékeny talajra talált. Lelkes emberek tovább fejlesztették a falvak felemelésének hasznos eszméjét. Kulturális otthonok létesítése és a falutudományozásra kiszálló úgynevezett „királyi csapatok” öt évi tervszerű munkája volt az, mely lényegesen hozzájárult, hogy a ma törvényileg intézményesített „Társadalmi Szolgálat”-nak a gyakorlati életben már megteremtéséhez megvannak a biztos alapjai.

D. Gusti egyetemi tanár, királyi társadalomkutató neve a legbiztosabb kezeség arra nézve, hogy amit a Királyi Kulturális Alapítvány szűkebb keretében folytattak eddig a falu-

kutatás és faluszolgálat terén, azt most már az új törvény alapján szélesebb keretben az egész országra kiterjedően fogják folytatni.

Mi is tulajdonképpen ez a „Társadalmi Szolgálat”? Fejtegetve a két szó értelmét, kitűnik, hogy közhasznú intézményről van szó. A községi elemi iskola kis országjárójától kezdve, aki pallót készít az országút sáncán keresztül a fiatal orvosig, aki faluban kezdi el kötelezően a maga gyakorlatát, a királyi csapat egyetemi hallgatójáig, aki a falu viszonyait rendszeresen tanulmányozza — mindegyik társadalmi szolgálatot teljesít. És mindnyájan hozzájárulnak az egész ország javához és boldogulásához.

Tudott dolog, hogy a fiatal diplomások eddig nem ismerték gyakorlatban a falusi nép életét. Azok pedig, akik a falvakból indultak el, nem akartak többé tudni róla. Már pedig, ha az ország ifjúsága nem érdeklődik a nép élete iránt, — kitől várható az alsó osztály felemelése.

Ófelsége a „Társadalmi Szolgálat” törvényével orvosolta ezt a hiányosságot. Így, egyrészt a tanuló fiatalságot a falvakba küldik, hogy megismerjék az ottani életmódot, másrészt az állami iskolák végzett növendékei egy bizonyos időn keresztül foglalkozni fognak a falu életkérdései megoldásával, mégpedig ott a helyszínen, a falvak levegőjében.

Mától kezdve egyetlen végzett fiatal sem kapja meg orvosi, tanári stb. diplomáját, amíg nem adja meg a maga teljesítményét a falu kulturális otthona részére.

Megismerik tehát egyrészt a falusi lakosság óhaját és szükségletét, másrészt „kulturális otthonok” dolgozni fognak annak enyhítése érdekében.

Ófelsége II. Károly király közléről figyeli a közhasznú szolgálat végrehajtását. Az ünnepek előtt is Ófelsége elnökletével megbeszélést tartottak a királyi palotában, amelyen résztvettek az összes miniszterek és a fontosabb személyiségek, akik együtt a „Társadalmi Szolgálat” irányító tanácsát alkotják.

Az eddigi fejlemények során megalapozták az összes állami szervek összehangzott együttműködését a Társadalmi Szolgálat érdekében. Elkészültek azok a jövőre vonatkozó tervek is, melyek végrehajtásával a falusiak felvilágosítása, s hasznos munkához való szoktatása fog elkövetkezni.

Igy Ófelsége a király az, aki megindította a legnagyobb felszabadító harcot a falvak elmaradottsága ellen. A királyi álom dicsfényében elindult egy ifjú hadsereg orvosokból, szemnaristákból, gazdasági és más főiskolásokból, hogy megváltoztassa az ország arculatát.

És mivel velük van az Isten és a király, munkájuknak is bizonyára meg lesz a teljes sikere.

Templomablakok

ólomba foglalt valódi színes égetett figurális kompozícióval

Schumpela és Szappanos

Timișoara, Bulv. Carol 11.

Alapítva 1913. Telefon 21-52

„Littorio” nevű olasz hadosztály legutóbbi veszteségeiről. A jelentés szerint az egyetlen szin-olasz hadosztály december 23-tól, a diadalmas offenzívára megkezdésétől január 10-ig a következő veszteségeket szenvedte:

Meghalt 27 tiszt, 217 altiszt és légionárius. Megsebesült 131 tiszt, 1160 altiszt és légionárius. Eltűnt egy tiszt, 29 altiszt és légionárius.

Bőrigázva

Érzem, hogy a nedvesség csontjaimig hatolt.

Amint haza érek egész testemet be fogom dörzsölni **CARMOL***)-al és meg vagyok győződve, hogy ez meg fog védeni a hűléstől.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meg-hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és táz ellen

Nagynyújtód a mintaköztség, ahol a tények beszélnek

Kézdivásárhely, január hó. A Magyar Lapok elmúlt évi, december havi számában nagyon értékes cikkeket olvastunk Súlyom Béla kézdíszárvalvi plébánosról. Ezek a cikkek néhol döbbenetes őszinteséggel, de mindvégig meleg szívrrel, nagy szeretettel tárgyalták a székely vidék bajait s elmaradottságát és mintegy kötelességévé tették minden fajtáját szeretni, annak jövőjét fájó embernek, hogy ahol és amiben lehet, segítsen.

Ugy gondolom, hogy a segítségnek egyik legközvetlenebb módja a követésereméltő példamutatás s mivel hála Istennek, vannak még ilyen példák, sietek, hogy valamit én is segíthessek. Jó pergőszekerem előtt fűgőn mozdítanak a lovak, mögöttem marad hamar a város s a fehér havasok alatt számolgatni kezdem a tornyokat.

— Szentlélek, Szentkereszt, Bélafalva... Almás és Lemkény a Szentmihály hegye alatt s távolabb Bereck a Magyarós lábánál. Melyiket szeresem? Össze-vissza épült, zsindeletetős székely faluk, ahol most a sütőházakba szorult az élet, ahol most hárszékendős fehérepek lesnek ki a kapu részen, hogy — vajjon jó-e a plébános ur a keresztre feszített Údvözítőtől házzentelésre, — melyiknek lessek be most az életébe?

— Ho-ó. Mozdítsunk egyet a gyepőlőszáron s a kapaszkodó utakról megyünk a völgybe. Szürkén, zuzmarásan terpeszkedő fűzfák tövében ideoda kanyargó Feketeügy mentén megyünk sorba... Oroszfalu... Sárszalu... Szászfalu... Nyujtód?

— Igen. Nyujtód lesz ma az állomásunk.

A nyujtódi Gazdakör közgyűlése

S ahogy a gondolatot tett követné, már nem vagyok egyedül. Kedves utitársat rendel a sors Seyfried gazdamérnök, az E. G. E. segéd-titkárnak személyében, aki éppen most érkezett Kolozsvárról, hogy Nyujtódra menjen tanfolyamot tartani. Együtt tartunk. Ő tanítani indult, én tanulni, látni akarok Nyujtódon.

— Kihez megyünk először?

— A paphoz. Ő biztosan utbaigazít, hogy hol lesz a tanfolyam, — magyarázom én, amíg dőcögünk a keményre fagyott, göröngyös úton s már beakarunk térni a község egyetlen utcájába, amikor arra leszek figyelmes, hogy emberek kandikálnak ki a kulturház ablakán.

— Itt valami gyűlés van. Megállunk. A tekintetek bátorítólag hívogatnak s belépünk.

Gyűlés van tényleg. A gazdakör tartja évi rendes közgyűlést és körülbelül 120 ember, 120 nyilt tekintetű, értelmes székely gazda egy pillanatra megáll a munkájában, hogy minket, az idegeneket némán köszöntsen.

Pár perc múlva már fenn vagyunk az emelvényen A gyűlés folyik tovább s éppen a leltári beszámolóval tartanak.

— 3 vetőgép, 2 triór, 1 lencserosta, 2 mélyítő eke, 6 lókapa, 2 porhanyító, 5 sorhúzó, 1 vetésborona, 1 burgonyakihányó, 4 szecsavá-

gó, 1 tárcásborona, 1 tarlóhántó eke, 1 téglaprés, 3 vizeshordó, 1 beltelek, 1 rádió. Összérték 200 ezer lei, — jelenti a gazda és azonnal arról is beszámol, hogy mindezek a gépek eb-

Egyszerű magyarázat, hogy miért terem több és jobb a nyujtódi határban

A gyűlés szépen, a megállapított sorrendben folyik tovább, én azonban behúzódom a színpalak mögé és magam köré gyűjtve Kádár István bátyámat, az elnököt, Jakabos Antit, a gazdát, Török Lajost, a titkárt, Vargyassy pénztárnokot és Péterffy tanítót, szaporán adom fel a kérdéseket.

— Mikor alakult a gazdakör?

— 1910-ben. Szilveszter tanító úr alapította, de ő szegény esett a háborúban.

— És mikor szervezték újra?

— A háború után, ahogy lehetett, Kádár István vette át az elnökséget.

— Hány lakója van Nyujtódnak?

— Egyezerkettszázötven. Az összes birtok 2200 hold. A faluban a középbirtok 10—15 hold, de sok a 2—3 holdas.

— És hány gazda van?

— Összesen 150 családnak van földje.

— És ebből hányan tagjai a gazdakörnek?

— Egyszázötvenöt, mind pontosan fizeti a tagsági díjat.

— Vannak eladósodott emberek?

— Nincsenek. Mindenki addig nyujtózódik, amíg a takaró éri.

— S ha mondjuk mégis valakinek sürgős kölcsön kell? Ilyen nem fordul elő?

Hitelszövetkezet

Péterffy tanító ráhunyorít Kádár elnök urra.

— Itt a pénztárnok úr. Adnak pénzt a hitelszövetkezetből.

Most már ennek a hitelszövetkezetnek is kíváncsi vagyok az életére és Kádár elnök úr, aki a faluban egyik legnagyobb és legjobb gazda s aki a gazdakörben elnök, a hitelszövetkezetben pedig pénztáros, szerényen adja a felvilágosításokat.

— Jakabos Béla az elnök, (a falu legnagyobb gazdája) az alapítóke 100 ezer lei, a tartalék 65 ezer.

— És van betét is?

— Hogyne. Nálunk még a konverziós időkben is volt. Most új betét 310 ezer lei.

— S künn levő kölcsön?

— Összesen 530 ezer. De pontosan befoly, nem kell perelni.

— Hány tag van?

— Sárszálval, Szászfalval együtt 169 a tagok száma. Természetesen a többség körülbelül 120 tag nyujtódi.

Hangya-szövetkezet

Már össze akarom csomagolni a jegyzetemet, mikor Péterffy tanítót nógatni kezdik.

— Tanító úr, maga se szerénykedjen... Szóljon no a szövetkezeiről.

— Milyen szövetkezet van még?

— Hát a Hangya. Annak a tanító ur a vezetője.

De a tanító úr túlzottan szerénykedik.

— Ő hagyják el, fiatal dolog az. Nem, lehet azzal még előállni.

Valóssággal harapófogóval kell kiszedni az adatokat.

— Csak a tavaly májusban alakult. Egy-százhárom az üzletrész.

LENHARDT EMIL festőművész
Temesvár III. Str. Triumfului 5.

vállal templomi festészetet,
ugymint oltár- és szent-
képeket, saját tervei alapján

ben az évben 10 ezer 591 lei tiszta jövedelmet hoztak a gazdakörnek, melynek a tagsági díjakkal együtt összesen 30 ezer 101 lei készpénze van az 1938. évről.

Lopva rápillantok Seyfried titkárra és látom, hogy csodálkozó örömmel néz körül.

Jó előérzetem volt. Nyujtódban nem csalódtam.

— És már van egy párezer leit érő rak-tárotok?

— Vagy 150 ezer lei a leltári érték. Ebből 50 ezer lei folyószámla.

— Havi forgalom?

— Kezdetben kevés volt, de most már mindenki itthon vásárol. A két utóbbi hónapban 100 ezer lei forgalmat csináltunk s most bá-torkodunk. Egy új épületet csináltunk. Száz-ezer leibe került telkesből. Ha az Isten segít, ezt is kiláboljuk, aztán jövő évben megszerve-zük az értékesítést is.

— Az idén nem próbáltátok?

— De igen. Árpával. Azonban a gyárak nem is válaszoltak. Jövőre másképpen csinál-juk...

Mosolyog s látom, hogy valami ravasz-ság sül ki ebből.

— Hogy?

— Ugy, hogy ebbe a faluba csak annak a gyárnak a sörét isszák meg az emberek, ame-lyik gyár töltünk, közvetlenül veszi az árpát. Kéz kezet mos...

S én nem kételkedem, hogy Nyujtódon ezt is meg tudják csinálni.

A dolgok lényege

Az egyik példa itt volna s most boncolgas-suk tovább egy kicsit.

— Mi lehet a titka annak, hogy ez a falu ilyen kitűnően meg van szervezve?

— Aki figyelmesen elolvasta az előbbi so-rokat, észrevehette, hogy itt a falu legnagyobb gazdája, a tanító és az u. n. pantallós emberek, mind, mind szerepet vállaltak a vezetésben. De nem csak szerepet vállaltak, hanem ők is vég-zik el a munkát, még pedig becsületesen, tel-jes odaadással és anyagi haszonvágy nélkül.

Es szándékosan a legvégére hagytam azt, hogy a papról is beszéljek.

— A mi papunk, Finta plébános ur, — mondják a nyujtódiak, — az olyan ember, mint egy darab kenyér. Ő benne van minden közös munkában. Gazdakörben, szövetkezet-ben, iskolában, templomban ő a mi lelkesítőnk, tanítónk, vezérünk s ahol ő buzgólkodik, ott becsületos, szorgalmas és lendületes munkának kell lennie.

Erdekes. Nyujtód tanulni akar és azok a faluk, ahol se gazdakör, se szövetkezet, se kor-szerű gazdálkodás nincs, azok még csak tan-folyamra se jönnek.

Most 50 gazda hallgatja az E. G. E. két-hetes tanfolyamát.

Tehát valószínű, hogy a gazdakör is, a szövetkezet is egyik legfőbb kelleke, hogy egy falu életmagra vergődjön.

Én már többet nem is mondok semmit. Nyujtódon a tények beszélnek.

A gazdakört és a szövetkezeteket azonban nem a napszámok, nem is az 1—2 holdas szegényemberek kell, hogy megindítsák, hanem úgy, mint Nyujtódon: a nagy gazdák, a pan-tallósok, a tanító és — és okvetlen ott benne kell lennie a papnak is.

Ilyen példákkal pedig még elő bátorodom egy párszor, mert nekem is jól esik, ha ilye-neket írhatok.

Földi István

Szánthó László egyházi szobrász és oltárépítő

vállalja művészi szobrok, oltárok, szószékek, stációk, csillárok, zászlók stb. készítését, úgy adott, mint saját tervei alapján. Jutányos árak. Ajánlat díjmentes. — Cim:

Temesvár III.

Str. Memorandului 16 sz.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900 félfévre 450 negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félfévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

XI. PIUS PÁPA KETTŐS JUBILEUMA.

Róma. Saját tud. A Szentatyá néhány héttel ezelőtt teljes visszavonultságban ünnepelte pappaszentelésének 60 éves évfordulóját. A múlt év december hó 23-án volt ez az évforduló. A bíborosi kar, Róma városa és a prelátusok a karácsonyi szokásos üdvözlés alkalmával ünnepelték meg ezt az évfordulót. A jövő héten lesz a másik évforduló, püspökké szentelésének 20 éves évfordulója. A Szentatyá ezt az emléknapot is visszavonultságban fogja ünnepelni.

ÓFELSÉGE TILÉA VIORELT LONDONI KÖVETÉ NEVEZTE KI. Bucurestiből jelentik: Ófelsége II. Károly király aláírta azt a királyi rendeletét, melynek alapján dr. Tiléa Viorel, volt államtitkár, január 15-iki kezdettel londoni rendkívüli követté és meghatalmazott miniszterré neveztek ki.

A nagyváradi Magyar Dalkör elnöksége kéri tagjait, hogy a dalosbá' előkészítése céljából, a hétfői próbán pontosan megjelenni sziveskedjenek.

KÜLFÖLDI UJSÁGÍROKAT FOGADOTT TITEANU MINISZTER. Bucurestiből jelentik: Titeanu sajtó- és propagandautyi miniszter tegnap két külföldi ujságírókat fogadott. Az egyik Hawes ujságíró, a Washington Post amerikai ujság munkatársa volt, a másik Khoury egyiptomi ujságíró.

Egyelőre nem terjesztik ki a közjegyzői intézményt az Ó-királyságra. Bucuresti. Saját tud. Az igazságügyminiszter hivatalos közleményt adott ki azokkal a híresztelésekkel kapcsolatban, amelyek szerint előkészületben volna: a közjegyzői intézménynek az Ó-királyságra való kiterjesztése és amely hírek az ügyvédségviselés ismert állásfoglalását váltották ki. A miniszter közli, hogy a közjegyzői intézmény kiterjesztéséről szóló hírek alaptalanok.

Azonnali enyhítésére a fájó testrészt azonnal dörzsölje be Diana sóborszesszel.

Magyar nászajándék az olasz királykisasszonynak. Rómából jelentik: Villányi Frigyes báró kvirináli magyar követet pénteken este fogadta Mária olasz királykisasszony. A magyar követ az alkalommal átnyújtotta a királykisasszonynak Horthy kormányzó nászajándékait: egy gyönyörű herendi porcellánkészletet és egy tulipános magyar ládát. A ládában a magyar királyi dohányjövédék gyártmányainak egy teljes sorozatát helyezték el.

A nedves időjárás bányamolást idézett elő. Nagybánya. Saját tud. Erzsébetbányán borzalmas bányászercsétlenséget idézett elő a kedvezőtlen időjárás. Az állam tulajdonát képező aranybányában pénteken nagy omlás volt, amely emberáldozatot is követelt. A munkások a tárna északi részében zugásra lettek figyelmesek. Értésítették a munkafelügyelőt, aki megállapította, hogy a hóolvadás következtében a földalatti vizek megduzzadtak s rombolva utat törnek a tárna fele. A falak megtámasztását azonnal megkezdték. A víz azonban meglazította a tárna falát és hatalmas omlást idézett elő. A bányászok hanyatt-homlok menekültek, a sziklavina azonban két munkást elsodort és maga alá temetett. Horinkár Pál vajúrt haldokolva szedték ki a sziklák alól, míg Kozák Mihály bányász lábtörést szenvedett.

Nagybánya és Sziget között a nagy hóesés miatt megszakadt a vasúti személyforgalom. Nagybánya Saját tudósítónktól. A Guttin hegységben napok óta erős havazás van. A hegyeket valamint a Nagybánya és Sziget között levő szar-pontin utat vastag hóréteg borítja, amely lehetetlenné teszi a közlekedést. A két város között CFR társaság gépkocsik bonyolítják le a forgalmat. Az utasszállítást a nagy hó miatt be kellett szüntetni. A vasút vezérigazgatósága intézkedett, hogy hőkéket hozzanak Nagybányára. Remélni lehet, hogy a jövő hét elejére az utat szabaddá teszik és a gépkocsi forgalom újra megindulhat.

Gyémántlakodalmom. Temesvár. Saját tud. Schramm Ferenc nyugdíjas tisztviselő, vasárnap éri el feleségével, született Zittera Antonival, házasságának hatvanadik évfordulóját. A gyémántjubiläumát ünneplő házaspár — a férj nyolcvanöt, felesége hetvenhét éves — vasárnap fél tizenegy órakor megjelenik a helybeli józsefvárosi plébániatemplomban, ahol Metzger Márton dr. prépostplébános áldja meg újra a frigyét. Érdekes megjegyezni, hogy tíz évvel ezelőtt is Metzger dr. prépostplébános áldotta meg az akkor aranylakodalmas pár frigyét. A jubileumra eljönnek a házaspár Eszéken lakó gyermekei, unokái és dédunokái.

BEZÁRJÁK SZATMÁR LEGNAGYOBB BŐRGYÁRÁT. Saját tud. Az Első Szatmári Bőrművek ellen a megyeháza feljelentés érkezett, amely szerint a bőrgyár nem rendelkezik a szükséges tűzvédelmi és egészségügyi kellékekkel. Coman Simion ezredes, vármegyei prefektus rendeletére bizottság szállt ki a gyárba és megállapította, hogy a munkások egészségtelen helyiségben dolgoznak, a tisztaságot a gyárvezetősége teljesen elhanyagolta és megfelelő mosdóhelyiség sincsen. A bizottság megállapításairól jegyzőkönyvet vett fel és ebben javasolta az üzem azonnali bezárását.

AMERIKAI ÁLLAMI ISKOLÁK MEGKÖNNYÍTIK A HITOKTATÁST. (St. Louis.) St. Louis város iskolaügyi tanácsa legutóbbi gyűlésén elfogadta azt a javaslatot, hogy a nyilvános állami iskolák növendékei a rendes tanítási időben tanteremben meghatározott órákon hitoktatáson vegyenek részt. A hittan rendes tantárgy és az előmenetel jegyeit az általános osztályzatba is beleszámítják. Jellemző, hogy a javaslatot az állami iskolák igazgatói terjesztették elő azzal az indoklással, hogy vallásos nevelés nélkül ugyan lehetséges iskolai tanítás, de nem lehetséges a nevelés. Ahol nincs vallásos nevelés, ott hiányzik az erkölcsi alap és az annyira szükséges tekintélytiszteltet.

Elárverezik az Ernst-muzeum gyűjteményét Budapestről jelentik: Hirt adtuk arról a harcról, amely a néhai Ernst Lajos által alapított európai hírvé Ernst-muzeum további fennmaradása körül keletkezett. A közel egy év óta folyamatban levő tárgyalások a közeli napokban fejeződtek be azzal az érdekes hírrel, hogy az Ernst-muzeum teljes anyagát a Postatakarékpénztár Árverési Csarnoka által rendezendő külön aukción bocsátják árverésre. Az Árverési Csarnok a muzeum nagyrésztű anyagának osztályozását és feldolgozását már meg is kezdte. Külön érdekessége az ügynek, hogy az Árverési Csarnok a nagy érdeklődéssel várta aukciót, amely előreláthatólag a hónap második felében nyílik meg, az Ernst-muzeum nagymező-utca helyiségeiben tartja meg.

Négy száz éves kínai bárka érkezett Londonba. Londonból jelentik: Tegnap a kora reggeli órákban egy 400 éves kínai bárka érkezett a londoni kikötőbe Hong-Kongból. A bárka legénysége egy ausztráliai egy dán és két amerikai.

**NATHA,
HÜLÉS,**

ELLEN

**NEVRALGINE
JURIST**

Feljegyzések

A palesztinai arab felkelők falragaszokon tudatták az arab nőkkel, hogy a jövőben milyen ruhában kell járniok. Az előírás más a mohamedán és más a keresztény arab nők számára: mindakettő azonban a hagyományokon épül fel és hadat üzen az európai divat hóbortjainak. A felhívás, úgy látszik, megfelelő nyomtatékkal történt, mert az „Osservatore Romano” híradása szerint meg volt a fogantatja s ma már nem látni sehol Palesztinában arab nőket, kik ezzel a legújabb „divattal” szembe mernének szállani.

A hölgyeink általában azt szokták hirtetni, hogy a nemzetközi hatalom, mely divat néven ismeretes, mindig volt és örökké uralkodott. Ezért nem kell sem csodálkoznia, sem megbotránkozni szerintük azon, ha az erdélyi kisváros asszonyai és leányai lehetőleg még aznap levágnak 20 centit a szoknyájukból, mihelyt megtudják, hogy Párizsban most „mind így hordják.”

Egyenként persze nehéz ezzel a külföldi és idegen zsarnoksággal szembeszállani, mert hiszen tagadhatatlan, hogy aki nem alkalmazkodik a divat dolgában a többiekhez, az menthetetlenül neveltségessé válik.

A kérdés csak az, vajon örök törvény-e az, hogy a női viselet dolgában a világ összes művelt nemzetének a franciák után kell futniok, a nemzeti géniuszuk pedig, melyben a faji jelleg, a hagyomány, a vérmérséklet, az éghajlat parancsa és még sok más tényező sűrűsödik össze, örökké hallgatni és vakon engedelmeskednie kell ennek az idegenből jött parancsnak?

Evezredeken keresztül nem így volt. Az elmúlt századokban, egészen az újkor közepéig minden nemzetnek meg volt a maga sajátos viselete, aminek a még élő különböző népviseletekben máig megmaradt az emléke. Ezek a nemzeti viseletek persze kölcsönhatásban állottak egymással, alapformáikat azonban emberöltőkön keresztül megőrizték és csak nagyon lassan alakultak át, mindenestre sokkal lassabban annál, ahogyan a régi divat szerint készült ruha elkopott és szétfoszlott.

A mai divatszarnokságban éppen az a legfonakabb és terhebb, hogy a legjobb állapotban levő ruhát is minduntalan „alakítani” kell, mert „ebben az ócska maskarában csak nem járhatok”. Erre aztán következik az ép és szép kelmék faricskálása, a keserves toldás-foldás, az azzal járó sok bosszúság és költség, míg a régi jóból nagynehezen megszületik az új rossz, ami azonban divatos igyekszik lenni. A legtöbbször persze ez nem is nagyon sikerül.

Pedig a divat ebben a mai formájában tulajdonképpen nem egyéb, mint a materialista világszemlélet és internacionalista életűtem küzdelmének egyik tünete. Vagy más szóval a nemzeti, öncélú gazdálkodás és a tőke nemzetközi törekvéseinek egyik ütköző pontja. A divat nem azért változik annyit s nem azért tesz minél merészebb fordulatokat, mert az emberi lélek állhatatlan, hanem egyszerűen azért, mert a párizsi nagy szabócégek könyörtelenül kihasználják azt a helyzetet, amit régen elmúlt idők ragyogásával Párizs megszerzett magának a divat terén. Ezért kell a tömzsi magyar asszonykának olyan ruhákat hordania, miket a vékony pénzü franciára „komponáltak” a párizsi divat „költői” s ha a kettő sehogysem megy össze, hát koplalnia és kinoznia kell magát, hogy ne álljon éppen egészen nevetségesen rajta a francia szabás.

Ez ellen a nemzetköziség ellen is megindul azonban világszerte a nemzeti ellenforradalom. Néhol mesterkélten, másutt a természetes fejlődés útján, de mindenütt látható eredményekkel. Ezért nem egészen nevetség az, amit az arabok Palesztinában művelnek, ha módszereik kissé erőszakosak is, hanem inkább az idők egyik érdekes és tanulmányos tünete. (Skin.)

Előzze meg
és kezelje
a náthát,
köhögést,
hörghurutot
egy doboz
VALDA
PASZTILLA-val

Zürichi zárlat. Párizs 11.66, London 20.69, Newyork 442.75, Brüsszel 74.80, Milánó 23.28, Amszterdam 240.50, Berlin 177.50, Szófia 540, Prága 15.55, Varsó 83.62, Belgrád 10, Bucureşti 325.

Százezer lelt loptak egy terménykereskedő lakásából. Nagyvárad. Saját tud. Vakmerő betörést követtek el tegnap délután a Cuza Voda-u. 9 szám alatt. Wald Nandor terménykereskedő üresen hagyott lakásából 100 ezer lelt vitték el. A rendőrség véleménye szerint a betörést csak a helyzettel ismerős egyének követhették el. Ezt a gyanút alátámaszta az a körülmény is, hogy a betörő az egész lakást összedulatta, a pénzes kezét kereste és más értéket nem is vitt magával.

LÉTAY ERNŐ HALÁLA. Budapestről jelentik: Létay Ernő, Biharnagybajom képviselője pénteken délután Budapesten a Fásor-azanalóriumában meghalt. Súlyos szívkoszorú elzáródás okozta a 61 éves képviselő halálát. Létay Ernőt Nagyváradon is sokan ismerték, miután Biharmegyében évtizedek óta képviselősködött.

Még a tél folyamán újjáépítik a kézdivásárhelyi közkórház tetőzetét. Saját tud. Az elmúlt év utolsó napján valoszinűleg egy rossz kémény miatt tűz martalékává vált a kézdivásárhelyi közkórház egész tetőzete s a betegek egy részét emiatt haza kellett bocsátani. Amint most értesülünk a vármegyei prefektus utasítására már a napokban megkezdik a kórház szűkegtetővel való befedését s a tél folyamán már el akarják készíteni az új tetőt is, melynek előállítási költségeit a vármegye, a város és a szomszédos községek közadakozásból fedeznék.

SZOBROT ÁLLITANAK SZENT FERENCNEK KALIFORNIABAN. (San Francisco.) A National Catholic Welfare Conference közli, hogy San Francisco érseke jóváhagyta annak a bizottságnak a létesítését, amely a san-franciscói öböl legmagasabb pontján állítandó hatalmas Assisi Szent Ferenc szobor pénzalapját akarja összegyűjteni. A bizottság elnöke, dr. Carlo Hobrecht, aki a san-franciscói katolikus élet egyik vezető egyénisége, levelet kapott az érsektől, amely szerint a város lakói már ötven esztendeje óhajtik ennek a szobornak a felállítását. A szobor 60 méternél magasabb lesz, tehát magasabb a newyorki Szabad-szobornál. A költségek egyrészét a szövetségi kormány adja. Ugy remélik, hogy a san-franciscói világlámpák idejére, még ebben az évben elkészül a szobor.

Zsebtolvajok a villamoson. Temesvár. Saját tudósítónktól. Az utóbbi időben ismételt zsebtolvajok tüntek fel a villamosvasuton. Bauer Imre dr. ismert orvos, az érsebészeti hatos-villamos egyik kocsijáról le akart szállni, de a lejártnál egy zömök testalkatú, sötét arcszínű fiatalember feltűnő módon elébe állt. Csak ismételt felszólításra tette a fiatalember a bejáratot szabadá. Kézzel ezután Bauer dr. megállapította, hogy ellopták a nyolcszáz lelt tartalmazó pénztárcáját. Az a bizonyos fiatalember, aki a leállításnál utját állta, ugylátszik a zsebtolvaj „falazója” volt. Bauer dr. nemrégiben ugyan-csak a hatos jelzésű villamoson ezeröttszáz lelt lopták ki a zsebéből. De másoktól is loptak már a villamoson.

* Az időváltás következtében hivatalnokok és kereskedők meghatározott időben mennek foglalkozásukat ellátni, függetlenül attól, hogy esik, havazik kinn és ezzel a meghűlésnek teszik ki magukat. Ajánlatos ilyenkor, elindulás előtt bevenni egy Algocarbine tablettát. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

Torda elmúlt éve számokban. Torda. Saját tud. Torda város 1938. évi anyakönyvi statisztikája a következő adatokat tünteti fel: A múlt évben született 482 gyermek meghalt 349 egyén. Házasságot kötöttek 197-en, a múlt évi természetes szaporodás tehát 133 lélek, kilencel kevesebb, mint 1937-ben volt.

Felmentett községi jegyző. Marosvásárhely. Saját tud. A büntető tábla Tiberiu Marin, Tölgyes község jegyzőjének ügyében felmentő ítéletet hozott. A községi jegyzőt ugyanis a törvényszék háromnapos fogságra és 2000 lei pénzbüntetésre ítélte, mert a vád szerint 292.345 lei kárt okozott a község tulajdonát képező erdőterület eladásánál, mivel az erdőt a szövetkezetnek adta el, a kiképzési árnál alacsonyabb összegért. A büntető tábla azonban megváltoztatta a törvényszék ítéletét, megállapította a jegyző jóhiszeműségét. Egyben felmentette Bota Miklós községi bírót is, valamint a község tanácsait, akik mindannyian vád alatt állottak az ügyvel kapcsolatban.

* **Megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél** a gyomorbél-csatornát reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kilitisztítja, az emésztést és az anyagcserét előmozdítja, a vérkeringést megélénkíti s kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Tea-délután a „Sasok”-nál. A „Sasok” Turista Egyesülete folyó hó 22-én, vasárnap délután 5 órakor Nagyváradon a Duca-utca 9. számú ház ténctermeiben táncos teadélutánt rendez, amelyre ezúton is meghívják és szívesen látnak mindenkit, akit a természetjárás érdekel. Ez alkalommal az egyesület elnöke, Erdélyi Ferenc ny. posta főtitárszt rövid felolvasást fog tartani. A felkért házasszonyok kitűnő teáról és süteményekről, a rendezőség pedig jó tánczenéről fog gondoskodni.

A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Emlékkönyve

Bizonyos értelemben az Egyház története nem egyéb, mint az Eucharisztia küzdelmei és diadalai; az ő sugárzása fogja át a századokat. Körülötte gyűlték össze az első keresztények a katakombákban, míg a föld felett a véres üldözés dühöngött. Az Eucharisztia volt a láthatatlan ellentét, aki megjelent a római birodalom városaiban és falvaiban s hatalma mellett elsápadt a hadsereg minden hatalmassága. Ő győzött, mikor megszűntek az üldözések; majd őt vitték neves és névtelen hősök és szerzetesek Európa elvadult, barbár népei közé, s az ő szent fehérsége gyűjtötte maga köré erőt, elmét, szívet, akaratot. Neki és ő érette épültek a középkor csodálatos szépségű katedrálisai is. Az elmúlt század alatt jelentkező eucharisztikus felújulás az anyagvilág útjára lépett tudománnyal szemben erősítette a lelkeket s közelítette őket Istenhez. Egymásután keletkeztek a Legméltóságosabb Oltárszentség gyakori tisztelgetést célzó egyesületek, körök, az a mozgalom is, amely végül az Eucharisztikus Kongresszusok megrendezéséhez vezetett.

A század második felében, amikor kialakult a háború előtti Európa, kialakultak a nagy gyarmatbirodalmak, a kapitalizmus, a marxizmus, amikor megszülettek azok az ellentétek, amelyek a világháborúban és utána ellenfeleket állítottak ellenfelekkel, társadalmi osztályokat társadalmi osztályokkal szemben; a kiesinyek közül néhányan Krisztus felé fordították tekintetüket s az egész világ figyelmét kívánták feléje fordítani.

Egy délfranciaországi nő, Tamisier Emilia volt az, aki tulajdonképpen kezdeményezte az Eucharisztikus Kongresszusok megtartását. 1875 májusában már ilyen kongresszusnak nevezhető az a hatalmas zarándoklat, amely Douajban öt püspök elnöklésével és ötvenezer hívővel sereglet össze. És ez időtől harmincznégy Eucharisztikus Kongresszusra gyűltek össze a világ minden részéből a hívők, hogy leboruljanak az Eucharisztia fensége előtt.

A legutolsó ilyen kongresszus a múlt év májusában Budapesten zajlott le, s mindazok, akik jelen lehettek, ritka lelkiélményekkel tértek haza otthonaikba. Ez az Eucharisztikus Világkongresszus a katolikus gondolat diadalát jelentette, a nagy tömegek önzetesen katolikus megmozdulását akkor, amikor Kelet felől az Istentagadás profán zajjal és lattomos settenkedéssel épp a nagy tömegek lelkébe igyekezett mérgét csepegtetni.

Ennek az öntudatos katolikus megmozdulásnak emlékeztetőre

díszes albumban örökítette meg a XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszus rendezősége

a kongresszus minden mozzanatát s ez a gyönyörű album nemrég jelent meg a budapesti Szent István Társulat kiadásában.

A nagy alakú 240 oldalas könyv maga is csaknem olyan hatalmas mű, mint amilyen hatalmas munka volt a kongresszus megrendezése.

Az Emlékalbum bevezető soráiban igen érdekes visszpillantást tesz az Eucharisztikus Kongresszusok megrendezésének történetére. Ismerteti a magyar katolikusárg harcát a szabadságharc idejétől a Katolikus Actióig, amelynek

koronája volt a tavalyi Világkongresszus.

Ezután a szent évről következik gyönyörű fejezet, amelyben rámutatnak arra, hogy e szent év áldozatossága, a magyar katolikuság magabiztossága s Krisztus Királysága mellett való törhetetlen hitének jutalmául tették a Kongresszus színhelyét Budapestet. Az Emlékalbum további fejezetei a Kongresszus minden részvétet élénk tárják, mindvégig könnyed, a nagy tömegek által is élvezhető stílusban s a képek, a művészi felvételek szárai teszik értékkessé és színessé a gyönyörű albumot.

Ott látjuk XI. Pius Pápa, Pacelli bíboros, Serédi Jusztinián bíboros arcképei mellett a Világkongresszus csaknem minden résztvevőjét. Nagyszerű cikkek és pillanatfelvételek ismertetik az előkészítőbizottság munkáját, majd a hatalmas méretű díszoltár építését; s amikor elérkezett az ünnepi pillanat, a Pápa követének, Pacelli bíborosnak fogadása, az Emlékalbum szerkesztői ott voltak és színes, szép írásban s nagyszerű mélynyomású képekben örökítették meg a pápai legátus budapesti tartózkodásának minden mozzanatát is.

És amikor a Bazilika előtt gyülekezni kezdett az áhitatos közönség — majd pedig a Hősök Terén felsorakozott a kongresszus sok ezer résztvevője — mind olyan pillanat, ami feledhetetlen képet jelent, — a fényképész, a cikkíró is jelen volt. És, míg a hangszórók messzire továbbították a szónokok szavait, majd pedig az ég felé szarnyaló éneket, — hogy ez a magasított pillanat, azok számára is lelkiélményt jelentessen, akik ott nem lehettek; befoglalták az Emlékalumba az összes, elmondott beszédeket, sőt, néhány eucharisztikus ének kótáját is.

Ilyen nagy gonddal, művészi ízléssel, hozzáértéssel régen nem készült emlékalbum. S ez emlékalbum nyomán azok is fogalmat alkothatnak a kongresszus nagyszerűségéről, akik nem őrizhetik lelkükben, mint jelen voltak, annak élő, eleven képét. Értékes, művészi emlék ez az album, amelynek ott kell lennie minden öntudatos katolikus család szalon-asztalán. Az ára mindössze 420 lei (vidéki megrendeléseknél plus 30 lei portó) s megrendelhető az Ecclesia könyvesboltban (Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 3.)

Harmoniumok

templomi, iskolai, énekkari
és házi használatra
minden nagyságban

Wegenstein L. Fiai

Temesvár III., Bul. Mihail Viteazul 30.
Jutányos árak. — Ajánlat díjmentesen
Alapított 1888

Csillagsugár nyomán

Irtá: P. Treián Leonárd

Bábajos ünnepest. Égi szépségek virítanak, égi fények gyúlnak az embervilágban. A gyermekeket és felnőtteket megfogja a csillagsugárzás fénye. A boldogság vágya, szent áhítása. Az emberi lélek reszketni tud az örömrészlettől, mint magasfeszültségtől a gyöngye vezeték. Az egész földön csudálatos örömrészlet uralkodik. Sejtelmek áhítózás, lelki akarás. Az ember szeretne angyal lenni, mert tudja, hogy az Isten emberré lett. Fölemelkedni az emberségből és a karácsonyi éjjelen angyaltiszttel teljesíteni. A Gloria és Pax gyönyörűsége szép fehér csudáját varázsolni minden otthonba, ámuló gyermekszembe és könnyező emberszívbe...

Mintha nem tudott volna semmit a karácsonyest varázshatalmáról Kapusi Zoltán. Egyszerű az egész nagy városban. Mindenki érezte a szent este lenyűgöző erejét, csak ő nem. Gyermekeinek varázslatos báját már régen elvesztette. Mintha nem emlékezett volna semmire. Eseménytelen lett volna az élete. Nem érdekelt semmi. Szürke, dűrva közönyült a lelkére. Mint a kőd téli reggelen az utcákra és háztetőkre. Ilyen átláthatatlan ködben még tapogatózni is alig lehet.

Egyedül járkált a városban Kapusi Zoltán. Céljatlannal bűngött. A csillogó karácsonyi kirakatok és fényesen kivilágított ablakok nem kötötték le a figyelmét. Ugy nézett ki, mint akinek nincs otthona és nem is kell neki otthon! Érzéketlen volt iránta. Már azon törte fejét, hogy betér egyik kicsi kocsmába és vacsorát rendel. Meg is próbálta.

— Nagyon sajnálom, uram, de az egész személyzelem hazament a szent estét ünnepelni. Nem tudom kiszolgálni...

Igy szólt a komolyarcú tulajdonos. A vendéglős. Kapusi Zoltán szédülni kezdett és visszatántorgott a karácsonyesti néptelen utcára. Elgondolkozott és eszébe öltött mint mentő gondolat, hogy most már kilenc óra és hazamegy...

Haza... Otthona volt és szeretetlen lett tránta. Pedig milyen jószágos, drága feleség... Két szép gyermek... Egy fiú és egy lányka. Egyik három, a másik öt éves. A jó kicsi asszony velük ünnepelte a szent estét. Volt hozzá hangulata, mert volt lelki megérezése és szeretete. Nagyon szerette a gyermekét és az otthonát. Vágyott a boldogság után. Amelyik nő nem vágyik, annak üres marad a szíve és a hajléka. Az igazi boldogságról pedig nem alkot magának soha fogalmát. Szerette a férjét is, bár lényeges véleménykülönbség volt közöttük. Életfelfogásuk között vastag volt a válaszfal. A gyermeknevelés körül sem értettek egyet. Általános világnézet szerint sem. És ahol a lelkek között összehangtalanság van, ott hiába kereszük a megnyugvás lelki békéjét. Kapusi Zoltán alapjában vallásos meggyőződésű, érzékeny lélek volt. Őszintén akarta, hogy lekösse férjét az otthonhoz. Még eddig nem sikerült.

Készen volt már a karácsonyfa. Kigyúltak az apró gyertyalángok és mikor megcsendült az égi csengő, a betlehemi csillag sugárzása világított meg mindent. A két kis gyermek a karácsonyfa alatt széttárta szívecskéje fölött a két karját, ámulva maradt nyitva a szája, csillogott a szeme és ajkukról a csudálkozás kitörései hangzottak el...

— Milyen szép a tüzes csillag és a sok gyertya, úgy anyu, meglátja apu is, mikor hazajön...

Ezt Joldnka mondotta, az idősebbik gyermek. Abban a pillanatban, mint színpadon a négső szóra, ajtó nyílt és belépett sápadtan Kapusi Zoltán. Az apa. A két gyermek örömtől sikítóva repült és átkarolták a két térdét. A férfi mozdulni sem tudott. Felesége úgy szedte le róla az utcai ruhákat. Nem ellenkezett. De beszélt a két gyermek.

— Nézd apu, milyen nagy ló... Jézuska hozta...

— És milyen nagy hajás baba... még beszélni is tud, apu...

Savonarola huszonnégy verse

— Pakocs Károly műfordításai —

Az ugynevezett l'art pour l'art költészet ideje lejárt. Egyre kevesebben döngicsélnék ártatlan, semmit sem mondó hangulat rigmusokat, s akik mégis ilyen „lirai műfajban” igyekeznek kiélni lelki kínjaikat, egyéni bánatukat és örömeiket, közelebb vannak a dillettantizmushoz, mint az igazi költészethez. A hivatott versírók tolla alól mind bátrabban esendülnek ki a kor vegyes fájdalomai s hovatovább a komoly vers a vezércikk tonusában készül, s kilépve a költészet területéről, már-már a publicisztika határmegyéit tapossa. De sajnos, az egyre komolyabb líra hangja néha a durvaságig erősül s ahelyett, hogy eszmeterjesztő igazmondásaival a lelkek finomulását, nemesedését segítene elő, visszariasztja az érzékenyebb lelkeket. — Ahelyett, hogy minden lélekből az igaz, emberi célokra való törekvés akaratát igyekeznek kiváltani.

SAVONAROLA:

Ő ELVAKÍTOTT LÉLEK

Ő elvakított lélek,
ki nem találsz nyugalmat,
gyűlöl az Ur ma téged,
mert bűn hatalma rajtad.
Krisztus-jegyest szivedből
bűnöddel elzavartad,
Nem kérek segítséget,
sem kegyet, békességet.
Ó jaj, ó jaj nekem:
nincs Istenfélelem!

Hallasz ezer csodát
Pratóban és Bibónán;
s mivel nem látod át
rohansz a bűn hajóján.
Vigyázz, a büntetés
közben csörtet és
mindjárt reád zuhan.
Ó jaj, ó jaj nekem:
nincs Istenfélelem!

Láttam Itáliát
a harcban s drágaságot.
Dögvész és jaj-ímák
töltik bé a világot.
Ezzel élteti Isten
a bűnös testet itt lenn,
te vak és bárgyú lélek.
Ó jaj, ó jaj nekem:
nincs Istenfélelem!

Csillagjások, próféták,
tudósok, tiszta szentek
jövőt látó szemén át
könnyeid megjelentek.
S te zajra, daira vágyol;
szíved csak bűnre bátor
s erény nincsen tebeannél!
Ó jaj, ó jaj nekem:
nincs Istenfélelem!

Ó a kegyelmek árja,
mit Isten rád adott;
és kis szívedbe zárva
a nagy gondolatok:
mily Isten adományai!
Te mégis háládatlan
s makacs vagy akaratban
és csupa tunyaság vagy!
Ó jaj, ó jaj nekem:
nincs Istenfélelem!

Fuss-fuss a Messiáshoz
és Szűzanyád ölébe!
Utadnak, mely halált hoz,
legyen örökre vége!
Az édes Szűzanya,
kegyelmek hajnala,
nem szűnik meg soha
szenhez esdni érte!
Ó jaj, ó jaj nekem:
nincs Istenfélelem!

PAKOCs KÁROLY fordítása

A két gyermek sorjába megmutogatott mindent. Kapusi Zoltán, a marcona férfi, észre sem vette és a karácsonyfa alatt gyermekké lett a gyermekekkel. Játszott a lóval, babával. Gyermekekkel hempergett a szőnyegen a karácsonyfa alatt. A kicsi Ernőke fölült a hátára és körülvitette magát a szobában a karácsonyfa világa mellett. Azt vette észre, hogy soha sem volt ilyen jó kedve. Az asszony kiment a konyhába, mert örömkönyveit nem tudta visszatartani. Zokogva sírt és haldokolt Jézuskának... Kapusi Zoltánnak most dalos lett a lelke. Megcsendült lelkében a régen elfelejtett karácsonyi dallam. Pásztorok keljünk

Mindez azért jutott az eszembe, mert egy vékony versfüzetet forgattam napokon át s a huszonnégy vers varázsos erejének hatása alól ma sem tudok szabadulni. De nem is közönséges versek ezek, mint ahogyan írjuk sem az: Savonarola, a legendáshírű, középkori barát.

Savonarola, a ferrarai származású domonkos-rendi szerzetes szenvedélyes egyénisége és élete évszázadokon át foglalkoztatta írók és költők fantáziáját. A lángszavu hitszónok életrajzát is számosan megírták. De arról csak kevesen tudták, hogy Savonarola költő is volt; s a verseit csak kiválasztottak élvezhették századokon keresztül, habár a műveltebb közönség alaposan tájékozódott is a XV. századvégi Olaszország történetéről: — amelyben, mint Isten ostroma csattant fei Savonarola hangja, ostromozva a fesseltséget, romlottságot, erkölcstelenséget bűneit.

Ez a kemény szerzetes egyetlen elhatározással vetette magát a világ ábrándjai közül a kolostori életbe és Isten szolgálatában, önmegtartózkodás között, az Istenarc örökös kímélésével alakította ki finom lelkületét. Szinte örökösön a látható és nem látható világ határán járt. Ezért a prózai nyelv nem is lehetett elég számára, hogy kifejezze érzéseit, gondolatait. Szüksége volt a költői nyelvre és formára is. Verseket kellett írnia.

Amde Savonarola előbb lett hitszónok, Isten igéinek lángszavu, meggyőződéses hirdetője, s csak ezután lett belőle költő. Az az erő, amely fékezhetetlen áramlással sepegt végig a tivornyázók felett lelki felett, nemcsak a szószékről mennydörgött, de verseiből is megdöbbenő tömörséggel harsogott. Sajnos, Savonarola versei sokáig kéziratban maradtak s huszonnégy hiteles költeményét is két helyen: egyik tanítványának Fra Benedettonak kéziratában között és a Borromei grófok családi könyvtárában őrzött eredeti Savonarola kéziratok között találták meg.

Az elmúlt öt évszázad sem ártott meg ezeknek a verseknek. Sőt, mintha egyik-másik ma élő költő lelkéből fakadt volna: mert bizony, ma is sok az istentelenség, a fesseltség, rosszlelkűség és egyéb bűn. És Savonarola versei között nem egy akad, amelyik profécias hangjával intón szól a mai emberhez.

S a magyar olvasó most könnyen hozzáférhet azokhoz a mély szépségekhez, amelyek Savonarola verseiből feltörnek Pakocs Károly, a kiváló ordélyi költőpap nagy lelkesedéssel, s talán még nagyobb művészettel fordította le a huszonnégy verset gondos jegyzetekkel látva el azokat, hogy a keletkezés idejét is ismeretessé tegye és az egyes elnevezések értelmét is megmagyarázza. Páratlanul élvezetes olvasmány, művészi élmény lelketrázó világságterjesztés ez a kis könyv. Még annak is, akiből esetleg hiányzik a történelmi előképzettség, mert a kötet előszavában a műfordító Savonarola rövid életrajzát is közli, sőt a verseket is taglalja, irodalomtörténeti alaposággal.

A fordító teljes hűséggel adja vissza az eredeti verseket, formában is, tartalomban is, úgy hogy a magyar nyelv tömör zengése elfeledtetni az olvasóval, hogy milyen nehéz feladatot kellett a műfordítónak megoldania, amikor a sokkal szívesebb és hajlékonyabb olasz nyelven írott költeményeket a mi tömörebb nyelvünkre átültette. Pakocs Károly könnyedén oldotta meg ezt a feladatot. Segítségére volt ebben a munkában a benne lakozó költői lélek és a melegen dobogó szív. A XX. század papköltője megértette a XV. századvég szerzetes költőjét. S tudja, hogy soha jobbkor nem tolmácsolhatja Savonarola verseit, mint ma.

Köszönet és hála illeti ezért Pakocs Károlyt. Az egyszerű, de izléses kiállítású könyv a kolozsvári Bonaventura kiadásában jelent meg s úgy ott, mint a szerzőnél (Nagybánya, római katólikus parochia), rendelhető meg.

Huzella Ödön.

lel! Hamar induljunk el! Ölébe vette, térdére ültette két kis gyermekét és együtt tanulták az éneket. Majd mikor már jobban sikerült, lelkesen énekeltek. Bellehem városában Rongyos iszállócskában! Siessünk, ne késsünk! Az asszony hallgatta jóideig. Azután ő is bejött és együtt énekelt férjével és gyermekekkel. Az egész család énekelt, együtt örvendezett. Ezért imádkozott olyan sokat az asszony. Jézuska meghallgatta...

— A jó Jézuska és karácsony szent öröme velünk van. Zoltán! marasztaljuk a házukban mindörökké.

— Isten nevében, úgy legyen!

Híres rádióspapok

Irta: Kilin Zoltán

Sok országban még alig múlt tízéves a rádió, de már ismertebbek a sűrű szereplő emberei, mint a régebbi gondolatközlő eszközök hírességei negyven-ötven esztendő alatt. A rádióhírességről mindenki tud, vele minden ember személyes kapcsolatban levőnek érzi magát, hiszen nemcsak a gondolatait érzékelteti, hanem a fizikai valóságából is valamit: a hangját. A rádióhírességet, ha egyéb téren is figyelemreméltót, magyot alkot, a rádióközönség csak a rádió szellemi leltárában könyveli el. A rádió ugyanis külön világ: a hallott dolgok birodalma. A látott dolgoké más szellemi terület. Egyetemesebb, nagyobb hatás, mint a rádió, ma nincs. Egyetemesebb, meghatóbb, elevenerejűbb közönséragazkodás sincs. Ez alól az egyházi szónokok sem kivételek.

A leghíresebb rádióspapok szava legmeszezebbre hat, az ő hangjukat várják legtöbben a hívek közül az országban — és nekik adnak szentbeszédek nyomán legtöbb írásbeli lelkipásztorkodási teendőt. A rádióspap, ha forma szerint nem is, de valójában az egyházi szónoklat tanszékéről beszél: mintát ad népe pap-ságának és a szónoklasi remeklések mellett egyben az egyházi levélírás remeklőjének is vallhatja magát. Temérdek rádiózó hívő fordul hozzá leggyakrabban lelki eligazításért és ezek a levélírók bizony elvárják, meg is érdemlik a feleletet. Gondoljuk meg, gyakran az életük fordul meg a rádióspap levélsoraiban.

Egészen különös jelenség a hitszónoklatok ez országosítása úgy a hívők, mint a lelkész-kedő papság irányában. Nem akarta ezt az országossá vált hitszónoklati katedrát eredetileg senki így. A közönség azonban hallgatta a legkiemelkedőbb rádióspapokat; önkénytelenül is összehasonlítást tett kedves rádióspapja, meg a maga helybeli papja között; de összemérésre, megfigyelésre, gondolatkapcsolatokra adott a rádió alkalmat minden hitszónoknak az országban, vagyis az egész lelkész-kedő papság folytonos ösztönzést, szakadatlan szónoki önképző tényezőt nyert a hangszóróban. A rádiónak a hitéletre tett e hatását szinte észre sem vettük, de az eredmény egyszerűen csak itt volt. A rádióspapokat pedig még nagyobb, még szebb szónoki alkotásokra ösztönözte ez a jelenség.

Minden országban ezzel a tapasztalattal jártak a rádiók szentbeszédei. Mindenütt megnőtték a hívők szemében (helyes itt az a régi megjelölés? — inkább „fülében“-t kellene mondanunk!) a rádióspapok és a Föld minden táján sokkal csillogóbbak, hatásosabbak lettek az egyházi szónoklatok.

A katolikus rádióhatást legjobban Franciaországban találjuk meg az egész európai rádiózásban. Ott két híres rádióspap ragadja magával a rádióstόμεgeket. Az egyik *Lhande atya*, aki a francia nyelvterületen mindenütt apostolkodik a mikrofon előtt; bár rendszerint Radio-Paris, a francia nemzeti nagyállomás stúdiója a működési helye, beszél mindenütt, ahol csak jár. Műszaki tekintetben is érdekes az a hitszónoklattörténelemben egyedülálló jelenség, hogy hívei egy nagy óceáni utazása alatt sem akarták nélkülözni és ezért rövidhullámú adóval a hajóról is közvetítették a szokott párizsi időpontban beszédeit, a rövidhullámú vételt a párizsi állomás áttette rendszeres hosszuhullámú adásra. Igazi művésze ez a francia pap a mikrofonbeszédnek, hatása rendkívül nagy. Helyzete jóval könnyebb, mint a mi rádiószónokainké, mert nem templomi szószékről beszél, hanem a stúdió csendes, magános szobájából. A templomi szónok kétféle beszél, egyszerre kétféle hangműszaki követelményt is szolgál; a stúdióból a rádióhatást elérni jóval könnyebb, a mikrofonművész szónok teljes készségében érvényre jut.

A másik nagy francia rádióspap. *Boullaye atya*, a Notre Dame híres szónoka. Nagyobbjiti

EGY NAP

Ma egy embert gázolt a villamos.
Született ezer kicsi aranyos
gyermek. Milliő koldus ehetett
egy-egy karajnyi szíves kenyeret.
Mélyet sóhajtott sok ezer család,
mert bezárták a gyárak ajtaját.
Más száz meg száz munkátlán bús apa
előtt újra van remény, munka ma.
Millió bűnös szirén énekel,
új templomok néznek az égre fel.
Boldog frigyeket áldott meg a pap
s a Szeretet százaknál megszakadt.
Milliónál több szívben harag ég,
mégis olyan szép csillagos az ég...
Hány meg hány szürke, fáradt vándoron
vett új erőt, hogy közel a torony...
Mennyi villany ég s mennyi gyertyaláng
s hány ajakról száll esdő „Mi Atyánk“
ott is, ahol a szívek boldogok,
ott is, ahol az üldözöttek sirnak...

Imádkozzatok!

SARKA LAJOS

* Féloldali hűdésben szenvedő betegeknek gyakran igen nagy megkönnyebbülést szerez egy kis pohár természetes „Ferenc József“ keserűvíz azért, mert anélkül, hogy a betegnek a legcsekélyebb mértékben is erőlködnie kellene, a bekelet alaposan kitisztítja és az egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

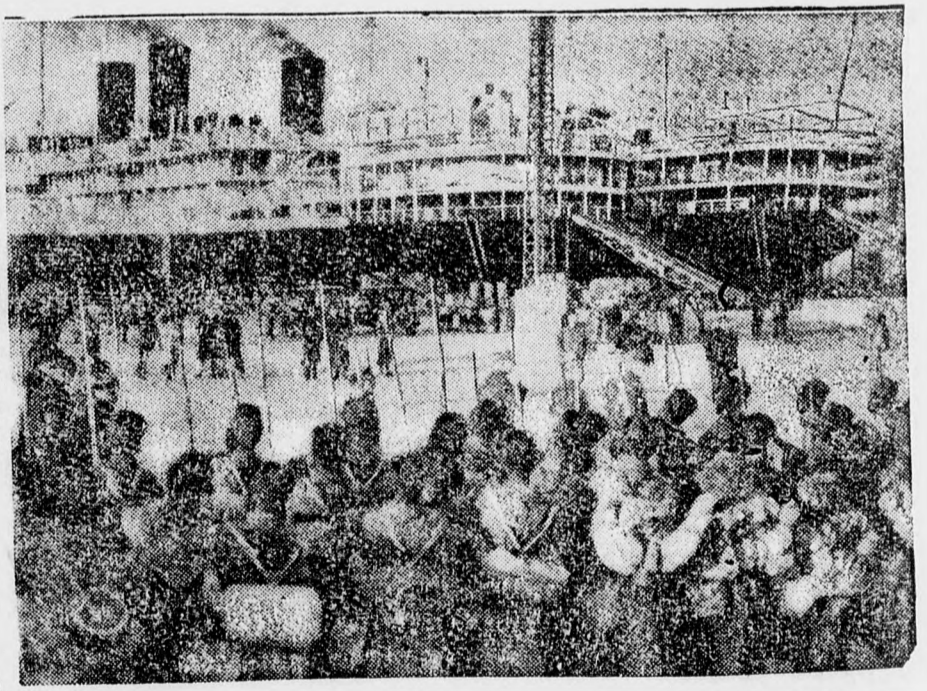
beszédeit Radio-Paris rendszeresen közvetíti. Témáinak vitaszerűsége, tudományos kiépítettsége, egyszerű nyelve fél Európát hallgatói közé vonzza.

Érdekes, hogy a lengyelek leghíresebb rádióspapja nem a nagy hitszónokok közül való, hanem a lelkipásztorkodásnak egy aránylag szűk területéről jutott a közérdeklődésbe. Ez a pap, *Rytas atya* találta ki a lengyel rádió immár több mint tíz esztendeje nagy népszerűségű műsorát: a *betegek óráját*. A lengyel nép bámulatos ragaszkodással hálálta meg a valóban paphoz illő gondolatot, Rytas a legállandóbb jellegű műsorját jelentő és a betegekhez intézett vigasztaló szavait az egészségesekek mérhetetlen serege is hallgatja. A lengyelek egyébként nem állandóan ugyanazon templomokból adják az istentiszteletet és velük a szentbeszédek, hanem a vidék életének és eseményeinek helyszíni közvetítéséhez kapcsolódva, a legkülönbözőbb vidéki templomokból (kivételek a litvánok, melyek mindig a vilnai Csira Brama templomból kerülnek közvetítésre.) Ahol az ilyen regionalizmus erősebb, ott a nagy rádióhitszónokok üdvös rendszere nem alakulhatott ki úgy, mint nálunk vagy francia földön, bár vezető szónokok ott is vannak.

Ez az egyes vidékeket megszólaltató rendszer felette érdekes az olaszoknál. Az olasz rádió vasár- és ünnepnap délelőtt ad evangélium-olvasást és magyarázatot (lettura e spiegazione del Vangelo). E magyarázatot, azaz valójában szentbeszédet minden állomás a körzetéből kiválasztott pappal tartatja.

Az egész földkerekség legismertebb, leghíresebb rádióspapja azonban nem az eddig említett, tisztán a hitélet terén kiemelkedő szónokok közül való. Az amerikai élet hírverő természete teleharsonázta a világot *Coughlin* atya nevével és Roosevelt elnökkel vívott rádiópárbajával. Az egyházi szónoklatnak ehhez a rádióstevekenységéhez nem sok köze van, mert hiszen *Coughlin* beszédeiben igen bőséges helyet kap a napi politika. Bár vitán felül áll az a tény, hogy a világhírű amerikai rádióspap a katolikus hitigazságok megismertetése és hirdetése terén jelentékeny eredményeket ért el a korábban mereven ellenséges érületű protestáns amerikaiak között, mi azonban mégis az európai nagyhírű rádióspapok munkáját tartjuk hasonlíthatatlannul többre.

Az angol rádióban *Father Ronald Knox*, az oxfordi egyetem római katolikus káplánja a legismertebb katolikus egyházi szónok.

Az utolsó napokban Dzsibutiban tüntetések zajlottak le amelyek Olaszország ellen irányultak. Fenti képeink közül az egyik a dzsibuti tüntetőfelvonulásról, a másik pedig francia-szenegálmenen katonaság Dzsibutiba való szállításáról készült.

Frans Hals és Van Dyck első találkozásása

Irla: Castano-Köszeghy Marianna

Ezerhátszázhuszonnyolcat írtak.

A műteremből veszekedés lármája harsogott ki az utcára. Szerencsére a jó haarlemi polgárok nem vették már tulságos komolyan a kihallatszó zenebonát. Ismerték jól a régi ház gazdáját, összes furcsa bogaraival egyetemben. Azt is tudták, hogy Frans Hals műtermében nem olyan veszedelmesek az ilyen disputák. A széles piktör ajkáról rendszerint egyforma bőségben hömpölyögtek a legféltelenebb káromkodások és a legvaskosabb tréfák. A haarlemi kocsmák ivójában Franc Hals volt a legnépszerűbb vendég; egy jól sikerült kép még sikerültebb elkötyavetyélése után a kocsmárosok már búzgón készítették elő Haarlem legöblösebb boroskancsóját. Ilyen napokon aztán igazán elemében volt Mynheer Frans Hals: gavallér és művész egyszemélyben, aki széles jókedvében sokszor nem átalotta galléron ragadni a vadidegen járókelőket is, hogy meginvitálja őket egy kis alkalmi pityizálásra, mikor is persze ő maga pislogott be legmélyebben a rézfedeles delfti kupák fenekére.

A veszekedés lassankint elcsöndesedett. A mester még egy-kettőt morgott, ezután újra tel-

Frans Hals: A haarlemi boszorkány.

jesen elmerült munkájába. Érdekelte a modell, akit csak nagy kinnal, mindenféle pokoli fortélyokkal tudott becsalni a műterembe. A halpiacon fedezte fel a vénasszonyt, a maga kaján rútságában, ráncos ábrázatának visszataszító jellegzetességével. Most is éppen azon papolt az öregasszony, hogy amíg ő itt ül, vesztegeti drága idejét és Mynheer a bolondját járhatja vele, azalatt ott a piacon a többi átkozottak mind eladják az összes halakat. Neki pedig itt marad a nyakán a sok hal, a nagyszerű, finom hal, a Zuyjderzand legpompásabb csemegéi!

— Hallgass már, vén szipirtó — mordult rá újra Frans Hals. — Csend legyen: Inkább köszönd meg, hogy lepingálnak. Képet festenek rólad, képet, amelyik tovább fog élni, mint én, a mester, — tovább bizony, mint te magad, — Hille Bobbe, a haarlemi boszorkány is.

A vénasszony ismét feleselni akart, amikor kívülről valaki megkopogtatta az ajtót. Először eszdesen, habozva, majd a hangos beszéd nyomán megerősödve, — öntudatos, határozott kopogás szakította félbe Frans Hals és modellje nézeteltérését. A mester lecsapta az esetet.

— Mehetsz, vén banya! A legszebb hal azonban itt marad. Ugyis alig ültél ma nekem egy félórát, — és kivette Hille Bobbe kosarából a legszebb halat. Mialatt a haarlemi boszorkány dohogva szedelőzködött, a festő kinyitotta az ajtót.

A látogató bejött.

Idegen ember volt Frans Hals váratlan vendége. Legalább is a mester sohasem látta még ezt az arcot. Mégis, valami veleszületett előkelő-

ség, a nagyvilági élet fesztelen könnyedsége árulta el azonnal, hogy már jókora földet lejárt ember a jövevény. Magastermetű volt, fiatal és rokonszenves, — választékos öltözetét jól egészítette ki az akkori idők magastetű kalapja, melynek karimája azonban szélesebb volt a szokottnál és Frans Hals figyelmét ez a nagyon egyéni karima sem kerülte ki.

Jöszemű ember volt és rögtön megállapította, hogy ez az előkelő uraság biztosan valami zsiros megrendelés ügyében jön. Udvariasan hajlongott tehát és várta, hogy a látogató megszólaljon. Nem kellett sokáig várnia. Az idegen gyorsan adta elő jövetelének célját. Sokat hallott, úgymond, — Mynheer Frans Hals hihetetlenül gyors festési módjáról. Már Hágában is csodákat meséltek neki, hogy a haarlemi mester egy félnap alatt be tud fejezni egy arcképet, ha éppen jókedve van. Már pedig ez lehetetlen, ez csodával határos, ő ezt nem hiszi! — és mosolygott.

Frans Hals tűzbe jött. Észre sem vette, hogy az idegen még be sem mutatkozott. Ejnye, itt az ő művészi becsületéről van szó, — ezt pedig most rögtön be kell bizonyítani!

— A saját arcképet akarja talán megfestetni, Mynheer? — kérdezte hetykén. — Mert, ha csakugyan ezt akarja, én itt most egyhelyben lefestem Uraságot! Két óra múlva kész a kép! Fogadjunk!

A vendég hitetlen mosollyal bólintott. Elhelyezkedtek mindketten; modell az emelvényen, festő a lázas gyorsasággal felszerelt festőállvány előtt. Repült az eset, örvénylettek a színek a csodálatos palettán, mely egy Frans Hals művészetéről regélt az utókornak. Az idő is repült és a vásznon életre kelt az ismeretlen vendég vonzó ábrázata, selymes kis kecskeszakálla, meg az a nagyon egyéni karimájú kalap.

Frans Hals néha gyorsan, fűrészszőn pillantott fel munkájából. Az eszébe jutott, hogy nem is tudja, kit van szerencséje lefesteni. Mindegy, rohan az idő. Minden perc drága. Ráérünk bemutatkozni. Munka közben észrevétlenül festette be az arcképebe a modell mosolyát, ezt a különös, vonzó, szépasszonyokat hódító donjuani mosolyt. — Biztosan szeretik a nők, — gondolta magában a festő derüsen.

A kép elkészült.

— Nagyszerű! Remék! — dicsérte a vendég. — Mily boldog lehet Kegyelmed, Mynheer Frans Hals, hogy ilyen ördögös gyorsasággal dolgozik! Igaza van, meg is nyerte a fogadást, — áradozott tovább.

Frans Hals maga is büszkén gyönyörködött művében. Várta, hogy jöjjön a fizetség. Kövér hollandus forintcsokkak kellemesen csengő zenéje. A vendég azonban mintha éppen most kezdett volna valamin töprengeni.

— Ugyilátszik, mégis csak könnyű mesterség a pingálás, — mormogta, inkább csak magának beszélve. Frans Hals gúnyosan vigyorogott. Micsoda naiv emberek is zaladgálnak ezen a világon! Könnyű mesterség! Eppen a pingálás. No hiszen!

— Megpróbálom! — kiáltott fel a vendég hirtelen. — Tudja mit, kedves Mynheer Frans Hals, én is lefestem Kegyelmedet! Fogadjunk kétszáz arany dukátba, hogy én még rövidebb idő alatt leszek kész a Kegyelmed képmásával!

A haarlemi festő azt hitte, hogy vendégének elment az esze. Furcsa bogaraik vannak néha az ilyen előkelőségeknek. De bölc ember volt és a fogadás is tetszett neki. Egyet nyelt hát és nagyot csapott az idegen markába.

— Hát csak tessék! Rajta! Itt vannak a festékek, itt van minden, — és nevéve helyezkedett el az emelvényen. Kitűnő műlatot! magában. Már látta, hogyan fogja össze-vissza mázolni ez a jólöltözött dilettáns az ő hatalmas vásznát. No de mindegy. Megéri a tréfát!

A vendég azonban nem volt rest. Gyorsan vázolta fel Frank Hals markáns vonásait, hihetetlen könnyedséggel adva vissza a öregedő, borvirágos arc eleven színeit. A modell néha csodálkozva pillantott rá. Neki két óra kellett, hogy

elkészítse a látogató portréját, aki pedig, ime, — szédületes biztonsággal, az igazi nagyok utóérhetetlen fölényével festette meg Haarlem büszkeségének arcképét. Repültek a cercek, multak a negyedórák. Őt negyedóra telt el. A kép készen volt.

A kép ő volt. Ő, — Frans Hals maga.

Tökéletes volt az arckép. Utánozhatatlan és nagyszerű. Aikotója mosolyogva kelt fel helyéről és játékos mozdulattal emelte a képet a magasba.

— Megnyertem a fogadást, Mynheer!

Frans Hals csak bámult. Elbűvölve, megdöbbenve nézte a képet, mely mestermű volt. És nézte csodálattal, az igazi mesterek féltékenységét nem ismerő ösztönös hódolatával a csillogó szemű fiatalembert. Ebben a pillanatban újra eszébe jutott, hogy a bemutatkozás még mindig elmaradt. És ugyanekkor váratlan élményszerű hirtelenséggel öltött fel agyában a gondolat:

— De hiszen Kegyelmed nem más, mint maga, — Van Dyck!

A vendég vigan bólintott. Frans Hals széles jókedvvel ölelte meg. Cuppanós csókot nyomott a szép ifjú mindkét orcájára, viharosan megforgatta, hogy csak úgy remegott bele az ódon műterem padlója. Még a vén, füstös gerendák is megreccsantek. Frans Hals átkarolta Van Dyck vállait.

— No pajtás, most aztán lefőztél! Megnyerted a fogadást. De nem is viszed el szárazon! Rajta, menjünk a kocsmába — ott isszuk meg a kétszáz dukátos áldomást!

Karongfogva léptek ki a műterem ajtaján. Már alkonyodott és a késő délutáni óra bekeséges csöndjében két ember haladt a soktornyú város kihalt utcáin. Az öreg és a fiatal, a múlt és a jövő. A kiteljesedett jelen és a ragyogó ígért. A nap bíboros fényekkel búcsúzott a földtől Haarlem fölött.

P. JÁNOSSY BÉLA VERSEIBŐL

I.

AZ ÖREGSÉG

Nézni a fényt szűrőn keresztül,
Dideregni, szellő ha rezdül,
Rózsák között a kertben állni,
S rózsát a tőről nem kívánni.
Árnyékba nézni, fénybe lopva,
Nem vágyjni dalra, illatokra,
Sírni multat, ám jövőt nem,
S tudni, hogy a jelen erőtlén.
Két fiatal szív sarjadását
Nem venni észre, bárha mását
Mi is csináltuk. Zsörtölödni,
A két szívvel mitsem törödni,
Egyemást akárhogy is szeressék, —
Ez az öregség...

II.

HOL VAGY EMBER...?

Van szép szavad Istenről, óh de hány,
De lélekben hitetlen vagy s pogány.

Építész ékes dómokat neki,
Hogy onnan kergethesd örjögve ki.

Szereteted csak holt betűkben él,
Csak gyűlölet van benned s szenvedély.

Kereszt alá mégsz, körmenetbe állsz,
S lábad nyomában ott a könny s a gyász.

Békét beszélsz s galambját lelővöd,
S repülsz bombákkal a felhők mögött.

Rejtett a szándék, mely lelkedben ül,
S hazudsz, ha szükség, szemérmetlenül.

Vakon tömjénezél gögődnék és
Krisztus megváltó keresztje kevés

Számodra. Ujabb véres Golgoták
Jelzik az új megváltás nyomdokát.

Világ borát mákonyval keverd
S eltaposod, ki nem iszik veled.

Előtted áll az Évangélium,
Hadarsz belőle léhán és hián,

De lényegén átröppensz, mint madár.
Ember, hol vagy te Krisztustót ma már...!

Az „Igazságos Uttörök Társasága“

A rocsdéli takácsok.

Írta: dr Nagy Zoltán

„Ama nyirkos, ködös szomorú napok egyikén, amilyent csupán a késő november hozhat, amikor a napok mindig rövidebbek lesznek, a nap, mintha csak a reménytelenség homályába burkolózva, éltető sugarát többé sohasem szándékozna az emberekre bocsátani — akkor néhányan azok közül, kiknek alig volt betevő falatjuk és éppen elhagyatottságuk miatt kerültek már az emberi társadalmat, azon tanakodtak, vajjon lehető volna-e, ha nem is örömet, de legalább a szenvedés enyhülését kicsikarni a sorstól? E szavakkal kezdi *Holyoake*, a szövetségi úttörők krónikása, világhírű munkáját a rocsdéli takácsokról.

Nyomorult sorsuk, az elhagyatottság retentő érzése hozta össze őket — a jó után való vágyakozás —, mindennel kibékülve, boldogan tölteni a szeretet ünnepét s nekilátni az új-esztendőnek. Ösztönös emberi érzés élt ezekben az egyszerű emberekben. Valami csodálatos keveréke annak, amit *Montchretien* a „megelégedettség egyensúlyának“, *Spenser* a „jó vágyának“, *Lamark* „reményöszönnek“, *Quesnay* „létkönnyítésnek“ nevez.

Az élettől keservesen megtépázott munkások tűnődtek sorsuk fölött. Egyesek még mindig a szegények gyámoltásáról szóló törvények rideg paragrafusaihoz reménykedtek, mások a kivándorlásban látták a kiutat, de volt közöttük egy, akinek szociális ösztönéről *Montaux* terjedelmes tanulmányt írt; *Howarth*, ki meggyőzte mindannyiukat, hogy csak az egységben élők, az egy célért és egymásért küzdők békes összefogása biztosíthat számukra boldogulást. Ő mert a maguk nyomorúságán túl is gondolni s a ráfigyelő társainak *Owen* szellemében bizonyította: hogy a társulás, a tisztességes, becsületes szervezkedés, hatalmas eszköz a néptömegek kiszolgáltatott helyzetében az ellen a társadalmi veszély ellen, mit a telhetetlen nyereségvágy jelent az emberiségre.

Lehet, hogy csak végső kényszerűségükben, de hallgattak reá társai. Bár lassan, de kezdtek egyetérteni. Pedig a legkülönbözőbb társadalmi mozgalmak hívei voltak e munkások. A közöttük lévő chantisták engedtek azon meggyőződésükből, hogy csakis a politikai mozgalom segíthet a néptömegek sorsán; a szindikálisták belátták, hogy az érdekkellentétek szítása nem vezet célhoz; a christiánisták is felhagytak a vallási elkülönülések áldatlan harcaival s így *Howarth* társai, mint igaz szövetsézők, egymást megértve, egy úton haladtak kitűzött céljuk felé.

Sokat nem tanácskoztak, mert a szükség szorította őket. De amit határoztak, megcsodálni való mélyes gondolatai miatt. Megalakították az „Igazságos Uttörök Társaságát.“ Ki tudja, miből, de összegyűjtöttek 28 fontot s kimondották:

„A társaság célja, hogy a kölcsönös támogatás útján elősegítse a tagok könnyebb megélhetését, miértis először egy közös üzletet nyit élelmiszer, háztartási cikkek, ruhamezők közös beszerzésére és elosztására. Ezeknek a cikkeknek termelésével maga is megpróbálkozik, hogy így foglalkozáshoz jusson a munkanélküli tagok, vagy akiknek elviselhetetlenül csökkentették a fizetését. A tagok jövőjének biztosítására házat, földet vesz, miáltal a tagok állandó lakáshoz, rendszeres foglalkozáshoz juthatnak. Így külön, a tagok közös vezetése alatt álló telepet képez a társaság, s ha saját erejéből e telepen belül a tagok termelését, annak elosztását, fogyasztását önszorgósággal, kölcsönös támogatással megtudja valósítani, a társaság elő fogja segíteni más ehhez hasonló telepek alakulását is.“

Azután írásba foglalták, hogy: „a társaság csak jó árut s igazságos mértékkel árul, de csak készpénzért és a beszerzési áránál valamivel többért.“ *Haley* könyvében a munkásosztály történelmében az emberi jóérzés megcsúfolását

látja azokban a retentő visszaélésekben, amit az akkori kereskedelem éppen a legszegényebb néposztállyal szemben, az élelmiszerek hamisításával és hamis mérőeszközökkel elkövetett.

A rocsdéli úttörők előtt még szomorú példaként állottak az *Union Shops* áruhitellel foglalkozó társaságok bukásai s egyrészt ezért, másrészt pedig a takarékosági nevelés szempontjából mondták ki az áruhitel teljes kizárását.

Az eladásoknál elért felesleg nagyobbik részét, a vásárlások alkalmával kiadott bádognármárkák ellenében év végén visszatérítették a tagoknak. A társaság szabályainak e fejezete adja meg az indítást a szövetségek nevelő munkájához: *A felesleg két és fél százaléká fölözt külön tanács határoz, mely a tagok ismereteinek bővítésére szolgáló könyvtár létesítésén, a szükségben lévő tagok gyermekeinek ne-*

* Aranyérnél és bédugulásnál, valamint az ezekkel járó derékfájás, melleztorulás, szívdobogás és szédülési rohamok esetén reggelenként egy-egy pohár természetes „*Ferenc József*“ keserűviz csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. Kérdezze meg orvosát.

veltetésére, az elhagyott tagok gyámoltására fog szolgálni.“

Igy nyílt meg az „Igazságos Uttörök“ boltja 1844 december 21-én este. „Azután együtt voltak minden este — írja *Valoreux* — s együtt hallgatták *Howarth* jövő terveit.“

Az emberek mosolyogtak rajtuk. Pedig nem volt igazuk. A fogyasztási szövetségek világszerte eredményekben gazdag munkája úgy gazdasági, mint társadalmi téren ez egyszerű munkás emberek jövőbelátásait igazolja. A 28 takács nemcsak a családját mentette meg a szövetségi összefogás által a nyomortól, hanem azóta nemzeteket mentett meg és emelt fel a szövetségi szervezkedés. És ma 65.300 fogyasztási szövetséget 93.912.000 tagja követi példájukat. Méltók tehát arra, hogy az új év küszöbén emlékezzünk rájuk is, a békés emberi munka igaz példaadóiakra.

KERESZTREJTVÉNY

2. (343.) szám.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
13		14							15					
16				17						18				
19			20	21		22			23	24		25		
26		27			28		29			30		31		
32		33			34				35					
36		37		38			39		40		41		42	43
44		45		46					47				48	
49			50		51			52			53			
54							55			56		57		
58			59			60	61			62			63	
64				65				66			67			68
69			70			71		72		73			74	
75		76		77				78		79			80	81
82			83			84			85		86	87		
				88		89				99				
91						92						93		

Megfejtésül a vízszintes és függőleges 13. hosszú sorok küldendők be.

Határidő: január 26.

Vízszintes sorok:

3 Államok — angolul. 9 Lélek — latinul. 13 Bibliai idézet (7. rész 1. vers). 16 Ragadozó emlősállat. 17 Híres Musztafa. 18 Idősebb hölgy. 19 Mutatózó. 22 Egyházi író, hítes könyve, a Szentírás mellett a legelterjedtebb és legtöbbször kiadott könyv. 25 Tűnkifejzés. 26 Páratelt légréteg lehűléskor kicsapódó vízecseppek. 29 Hajnalodik. 33 Finom tészta. 35 Káposzta — id. szóval. 36 Becézett Ilona. 38 Időhatározó. 41 Egyforma betűk. 46 Dug. 47 France keresztnéve. 49 Nemes zománc. 53 Hajlította. 54 Katonajelölt. 55 Forma. 57 Idegen női név. 60 Jazz-hangszer. 63 Sporteszköz — névelővel. 64 A görög monda őriása. 66 Déiafrikai állam. 70 Tanonctársadalom. 73 Erkölc — franciául. 77 Az USA egyik állama. 80 Zeus leánya. 82 Nagyapa — tréfásan. 84 Nagyon vágyódik. 86 Nem hall. 91 Állam — németül. 92 Tanintézet.

Kétfutás sorok: mh, ri, is, ca, kn, ér, rt, gc, ag, og, ss, ll, ro, ék.

Függőleges sorok:

1 A görög hősmondában Aletes kolchiszi király leánya, aki Jaseont az aranygyapjuhoz segítette. 2 Szólit. 4 Fővárosi sportegylet. 5 Testrész. 6 Hadászati terület. 7 Laza- és ritkaszővésű

szövet. 10 Idegen tagadózó. 11 Kilátásba helyez. 12 Másféppen — latinul. 13 Bibliai idézet (9. rész, 24. vers.) 15 Erdékkör — ismert idegen szóval. 21 Bibliai bűnöző. 24 Biharmegyei köznévi. 28 Irán fővárosa. 30 Híres forradalmár. 32 Hűros hangszer. 34 Tejtermék. 37 Rómába vezetnek. 40 Skót mérnök, a róla elnevezett utkésztési eljárás feltalálója. 43 Megvalósítható — idegen szóval. 45 Német népviselet. 48 Fűvőhangszer. 50 Svájci üdülőhely. 52 Amerikai író (Elmor). 56 Kavar. 61 Uralkodóhelyettes — névelővel 62 A Vasmisnister neve. 65 Idegen női név. 69 Szibériai folyó. 72 Régi orosz váltópénz. 74 Lakást bérel. 76 Családfő. 78 Verne — regényhős. 83 Becézett Izabella. 85 Ének. 87 Hogyismondjamcsak.

Kétfutás sorok: sé, se, ah, mi, pr, rr, st, ag, ja, se, ét, ót, ai, la.

A nagyváradi mozgóképszínházak mősora:

APOLLÓ: FROU-FROU KISSASSZONY.
CORSÓ (Heyman): RÁCS NÉLKÜLI BÜRTÖN
DORIAN: VESELYES ZÓNA.

A GYERMEK

Rovatvezető: HORVÁTH ARPÁDNÉ

István püspök pásztorlevele a gyermekekhez

Fiedler István püspök atyánk karácsonykor küldte be gyermekolvasóink számára ezt a pásztorlevelét. Rajtuk kívül álló okokból azonban csak most közölhetjük.

Kedves gyermekek!

Bizonyára tudjátok, hogy püspökatyátok a Szentatyánál volt. November 3-án zárandokoltam Rómába, hogy Szent Péter sírjánál és Szent Pál sírjánál imádkozzam az én kedves papjaimért, híveimért és értetek kedves gyermekek. Uthözben elzárandokoltam Orvietóba, hol nagyon szép templom van. Ebben a templomban őrzik azt a Corporale-t (Oltárkendőt), melyen 1263-ban nagy csoda történt. Egy németországi pap Rómába zárandokolt. Ő nagyon szerette az édes Jézust a legméltóságosabb Oltárszentségben és nagy áhítattal mutatta be a Szentmisét. Mégis sokszor gyötörték olyan gondolatok, hogy talán nincs jelen az édes Jézus a szent Ostyában. Mikor egy templomban, mely nem messze volt Orvietótól misézett, szintén ilyen gondolatok zavarták őt imádságában. Mikor a szent Ostyát ketté törte, sűrű vércseppek hullottak a Corporale-ra. A pap mélyen megrendült, letérdelt, imádta a szent Vért, megbánta, ha talán nem volt elég erős a hite és aztán hálát adott a jó Istennek, hogy ilyen csodával megmutatta neki, hogy az édes Jézus igazán jelen van a Szent Ostyában. A pap jelentést tett a püspöknek, ki ezt a Szentatyának, IV. Orbán pápának jelentette. A pápa ekkor Orvietóban volt. Mikor a pápa meggyőződött, hogy ez a csoda valóban megtörtént, nagyon szép körmenetben körülhordozta a szent Corporale-t és elrendelte, hogy szép templom épüljön Orvietóban és ott őrizték e szent Corporale-t. Midőn annál az Oltárnál miséztem és a szent Corporale előtt imádkoztam megemlékeztem rólatok is kedves gyermekek.

November 10-én megjelenhettem a Szentatyánál. Előadtam neki jelentésem a papokról, a templomokról, a hívekről, az iskolákról és a gyermekekről. A Szentatyá kérdezte, milyenek a váradi és szatmári egyházmegyéi gyermekei? Szeretik-e az Ur Jézust a legméltóságosabb Oltárszentségben? Tanulják-e szorgalmasan a hittant? Gyakran járulnak-e a Szentáldozáshoz? Szeretik-e a Boldogságos Szűz Mária-t. Elmondtam a Szentatyának, hogy a gyermekek hallgatnak a Szentatyára, imádkoznak a Szentatyáért és jó katolikus gyermekek akarnak lenni, kik az édes Jézus Szent-séges Szívének kis apostolai. Ennek nagyon megörült a Szentatyá és azt mondta nekem, hogy Ő nagyon szereti a gyermekeket, minden nap külön megáldja a gyermekeket. Azután még azt mondta, hogy a gyermekek imádkozzanak a Szentatyáért, Ő nagyon sok ildást vár a gyermekek imádságától. Ezután kértem a Szentatyát, hogy áldjon meg titeket és édes születeiket. Ezt igen szívesen meg is tette a Szentatyá megáldott engem, a papokat, a T. Nővéreket, a gyermekeket és azoknak édes szüleit.

A római zárandokolás után még Assisi-be is zárandokoltam. Ott van eltemetve Szent Ferenc. Gyönyörű szép nagy templom van ott Szent Ferenc sírja felett. Azután Loretóba zá-

rándokoltam. Itt is nagyon szép templom van. Ebben a templomban van az a ház, amelyben a Boldogságos Szűz Mária Nazarethben lakott. Ebben a házban köszöntötte őt Gabriel arkangyal, itt imádkozta először az „Üdvözlégy Mária-t. Itt lakott az édes Jézus 30 évig, itt dolgozott Szent József. Ebben a házban van most egy oltár, melyen a következő felírás van: *Hic Verbum caro factum est*, itt lett az Ige testté, (itt lett Szűz Mária az édes Jézus Anyja). Elgondolhatjátok, hogy milyen meghatottsággal misézik a pap ennél az oltárnál. Mikor ott miséztem egy fehérruhás leány is járult a Szentáldozáshoz. Ez a leány a szentmise után megkapta a bérnálás szentségét. Mamája és bérnanyja ezt a leányt Loretóba hozták a szent

házba, hogy ott kapja a bérnálást. Reátok gondoltam, milyen boldogok volnátok, ha ti is itt lehetnétek a Szent Házban. Nagyon imádkoztam értetek és megfogadtam, hogy az összes gyermekeknek megmondom, hogy szeressék Szűz Mária-t és tanuljanak Szűz Mária-tól. Ti tudjátok, mit kell tanulni Szűz Mária-tól. Azt kell tanulni, hogyan kell hinni a jó Istenben és hogyan kell szeretni a jó Istent.

A szent karácsonyra és az új évre küldöm nektek ezt a levelet és küldöm áldásomat!

Még egy nagy újságot is mondok nektek.

Tudjátok-e, hogy miért adta a jó Isten nektek a mai napot? Azért, hogy ma jobban szeressétek, mint tegnap! Gondoljátok mindennap erre. Azután mondjátok másoknak is ezt. Ha mindennap erre fogtok gondolni, akkor az újév nagyon boldog újév lesz.

Szeretettel megáldlak!

Gradea, 1938. dec. 25.

Szent karácsony ünnepén

† ISTVÁN püspök

Járványnéni és Köhögés-apó

Kora reggel van. Az iskolában az előadás csak egy óra múlva kezdődik, azonban a tanteremben már sokan vannak... A padokon, — a padlón fogaşokon, kilínesen, a nagy táblán — ezrével ülnek, picit rosz indulatú idegek — olyan picinyek, hogy emberi szem nem fedezheti fel őket.

Járvány-néni fészkelődött be ide, nagy családjával — és rokonságával.

„Ma felséges idő van!” — ujjongott az egyik leánya, akit Náthának hívnak — „úgy

TELEN

Fehér az egész világ
Az ablakon jégvirág...
Minden kopár — és rideg —
dermeszt, pusztít a hideg.
A madarak csöndben ülnek
éheznek — és nem repülnek
áznak —
fáznak...
Szánjátok meg szegénykéket!
és szórjátok —
nekik magot, eleséget!...

esik az eső, mintha öntenék! Hozzá még nagy szél van — és hideg a levegő... Ma bizonyosan lesz elég dolgunk!”

„Azt hiszem és is! — Mondta a buga — „a gyerekek jól beletaposnak a sárba, belépnek a pocolyába, jó vizes lábbal ülnek itt egész délelőtt... ez pompás lesz nekünk!”

Nem messze a náthák csoportjától ült az öreg Köhögés. Körülvették az unokái. — azoknak adta ki a rendeletet:

„Figyeljétek! Azokat a gyermekeket szálljátok meg legelőbb, akik nyitott szájjal veszik a lélegzetet. Legjobban elhelyezkedhettek a lyukas fogakban... ott biztonságban ülhetnek, legtöbben nem szokták rendszeresen tisztítani a fogaikat. — kivált ha elkésnek! A torokban is jó helyet kaphattok. — az ilyen gyermekek nem igen öblítik azt sem...”

„Azokhoz a gyermekekhez is jól beköltözhetek” — folytatta az öreg a parancs kiadá-

sát — „akik nem gombolják be jól a kabátjukat, nem kötik fel a sáljukat — a sapkájukkal dobálóznak, verekednek, — a fejük födten...”

A legkisebb nátha-unoka közbeszólt: „En legjobban szeretem a piszkos körmű gyerekeket! Ezek nem mosnak kezet evés előtt — és kényelmesen bevonulhatnak a szájukba, a kifelével, meg a vajaskenyérrrel...”

„Óh igen! — hagyta rá Járvány-néni — vannak különösen kedves gyerekek — akik megédesítik az életünket! Nélkülök, nem is tudnám hova lennének!... De csönd! Az első, jönnek is már!...”

Igy beszéltek a gonoszok egymás közt. Kár, hogy a gyermekek, nem hallhatták őket!

FEJTÖRŐ

BETŰREJTŰVÉNYEK

A tor eee L
K é

6 üz J és

SZÁMPELADVANY

5	9	8
8	3	6
9	7	5

Ezek a számok úgy helyezendők el, hogy jobbról-balra és felülről-lefelé, 20-at adjanak.

Megfejtési határidő január 27.

A Gyermekrovat 1938 december 4-iki számában közölt rejtvények megfejtése:

Betűrejtvény: Hálátlan, zuhatag. **Mi az?** kőz, méz, réz, néz. **Földrajzi rejtvény:** Berlin.

Megfejtették: László Idikó, Anderlich D. Zsolt, Lőrincz Böske, Krizsa Irénke, Szeibel Teri, Fűrök Emmi, Vachtel Manyi, László Gizi, Span Dóra, Szücs Klári, Alföldi Oli, Peheta Sári, Juhász Ili, Hoppe Olga, Todoran Rózei, Szolga Klára, Horváth Erzsike, Handl Jutka, Ertsey Gabika, Kiszely Erzsébet, Kiszely Margit, Hanák Sándor, Klein Bébike és Lórika.

A jutalomkönyvet 222

Asszonyok dolga

Vendégek jönnek!

Uzsonna hatkor

A vészírnek hangzó közlést, hogy vendégek jönnek, a családapa némi aggodalommal hallotta. Előre félt ő már ettől az időtől, amikor felnőtt Annuska és nagylányának való házi-bálokat, teákat, vacsorákat kell rendezni a kedvéért. Emlékeztében feltámadtak azok az idők, amikor nővérei voltak nagylányok a szülői házban és a vendégségek előtti sürgős-forgásban neki és édesatyjának nem jutott egyetlen csendes sarok a házban. Olykor még ebédelni is el kellett menniük aznap, mert az estére való készülődés, sütés-főzés során nem volt anynyi ideje senkinek, hogy a férfiaknak terítsen, enni adjon... Brrr, gondolta magában, de egyúttal megadóan sóhajtott is: hiába, akinek nagylánya van, annak áldozatot kell hoznia.

— Csináltál-e már számvetést, lelkem?

— Hogyne, — bölintott Kerekesné, — bizony, meglehetősen sokba kerül egy ilyen vendégség. Sajnálom is, de hát meg kell kezdenünk az Annuska kedvéért. Mi már sok helyen voltunk vele, vissza kell hívunk őket...

— Mégis, mennyi pénzt akarsz?

Kerekesné fejből sorolta a számokat. Mindennek tudta az árát, hiszen háziasszony volt. Kerekes papa csodálkozva hallgatta. Kellemes meglepetéssel kérdezte, hogy ennyi az egész? Ennyi. Hát az ital?

— Ital? — csodálkozott Kerekesné, — hiszen hatórai teát adunk. Teát kapnak a vendégek, szendvicset és édes meg sós sütemény-nyel.

— Jó, jó, — felelte az apa, — de hát később, este, meg éjszaka.

Kerekesné szelíden rázta a fejét:

— Nem, drágám. Mi nem vezetjük be azt a kellemetlen és indokolatlan szokást, hogy a vendégek hat órakor jönnek és hajnalban távoznak. Esem ágában sincsen! Minden meghívóra ráírtam Annuskával, hogy szívesen látjuk az illetőt hattól kilencig, délutáni teára. Ebből érthetnek. Majd ha vacsora utáni teát adunk, akkor itt maradhatnak reggelig.

Kerekes hümmögött. Nem tudta, mit feleljen. Kerekesné mosolyogva nézte az ura arcát. Csendesen mondta:

— En is arra gondolok, drágám, hogy a mi ifjúkorunkban másképp volt szokás vendéget látni. De annak, hála Istennek, már vége. Most már kezdenek divattá válni az európai szokások. Akik még belemennek abba, hogy hat órára hívott vendégeket másnap hajnalig traktáljanak, azok csak csinálják. En nem vezetem be a mi házunkban ezt a lehetetlen szokást.

— Helyes, helyes — dörzsölgette a kezét Kerekes papa, de hirtelen elhaltatott, mert Annuska érkezett haza és az utolsó szavakat ő is hallhatta. Szelesen ugrott szülei nyakába és ádámán ujságolta:

— Tudjátok, kivel találkoztam?

— Kivel?

— Eszterrel! Meghívott a jövő keddre! Rengeg vendég lesz nálunk! Táncolni is fogunk! Hat órára hívott, de azt mondta, elég, ha nyolc óra tájban érkezünk. Mamák is lesznek, ki bridezni fogtok, amíg mi táncolunk. En a zöld ruhámat szeretném felvenni. Mit gondolsz, mama, jó lesz?

Kerekesné váliat vont, úgy felelt:

— Eppen erről a témáról beszélünk, mielőtt jöttél. Szerintem, ha Eszter hat órára hívott, akkor nem érkezhetsz nyolckor és nem veheted fel a zöld ruhádat, mert az kimondottan estélyi ruha. Vedd fel csak a sötétkék délutáni ruhádat, hatkor odamegyünk és kilenckor szépen hazajövünk.

— Nahiszen — kacagott Annuska, — az szép jelenet lesz! Ha mi pontosan hatkor be-

futunk, a háziak legnagyobb zavarban lesznek! Biztosan akkor kezd készülni Eszter, akkor kezd festeni a körmét, meg akkor szedi ki a hajából a göndörítő csavarokat! Tudod, mi lesz a vége, mama? Az, hogy ketteskén fogunk üldögelni a szalonban hétig-nyolcig, amikor megérkezik az első vendég...

— Nem baj, kislányom — mosolygott Kerekesné, — legalább megtanulta a barátinód, hogy vagy, vagy. Ugy megyünk el, mintha büntetőexpedícióra indulnánk. Aki hatra hívja a vendégeit, tartozik a vendégeknek anynyival, hogy hatkor készen várja őket. A mai világban, amikor mindenki dolgozik, nem lehet a vendégek idejét fölöslegesen igénybe venni. Hiszen a lányok legtöbbször is dolgozik.

— En nem bánom... — kuncogott Annuska, — legalább megtanulja Eszter, hogy... Különben má' is lesz, aki pontosan fog odaérkezni...

Hirtelen elhaltatott. Kicsit, mintha el is pirult volna. Kerekesné úgy tett, mintha nem látta semmit. Pedig anyai szeme azonnal világosan ítélte. Kerekes papa egyszercsak a homlokára ütött.

— Ejnye, majdnem elfelejttem. Hiszen kedd estére én koncert-jegyeket vettem nektek. Még szerencse, hogy kilenckor kezdődik az a hangverseny. Három jegy van, de szívesen venném, ha mást hívnátok helyettem. Nekem aznap este a kaszinóban van vacsorám.

— Majd azzal a gavallérral, aki szintén pontosan érkezik Eszterékhez. — mondta mosolyogva Kerekesné, — majd azzal megegyezünk, hogy onnan elkísér bennünket a koncertre. Jó lesz, Annuska? Talán most mindjárt telefonálhatnál neki...

Annuska zavartan kiszaladt. Kerekesné súgva mondta az urának:

— Esze ágában sem lett volna elmenni ahhoz az Eszterhez. De úgy látom. Bandi is ott lesz. Hallod? Már beszél vele...

Mosolyogtak. De mikor Annuska visszajött, úgy tettek, mintha semmit sem hallottak volna.

H. G.

Új télikabátok

A télikabátok az idén is megtartották bőségüket, azonban a ráncok hátrafelé húzódnak és a kabát legnagyobb bősége hátul összpontosul, ami erősebb alakoknak is előnyös, főleg, ha a kabát egyébként elég hosszú is. Aki nem tud megbarátkozni a bő formákkal, választhat testhezsimulón kabátot is, ami szorosan kirajzolja az alakot csipőig és csak csipő alul esik puhán szét. Képünkön balról-jobbra: 1. Testhezálló fekete bársonyköpeny, perzsa gallérral, a zsebek gomblyukak zsinórral szegve. 2. Délelőtti télikabát bézsszínű gyapjuszövetből, hódrémgallérral, ozelotprémbéléssel. 3. Dolmányyszerű ujjak a bluzos kibuggyanó hátrészlettel kecsesedik tiszta fekete posztó délutáni köpeny, de csak nagyon karcsú hölgyeknek előnyös. 4. Fekete posztóköpeny, alól harangszabással, felső része prémmel borítva.

A konyha körül

*

Az alábbi receptekben ismertetett sütemények igen alkalmasak ünnepekre, piknikre, zsúrra és általában vendégvárásokor, teához vagy vacsorához. Könnyen és olcsón elkészíthetők:

Leveles vajás tészta, különféle édes és sós töltelékekkel

Előkészítünk 50 deka lisztet, 50 deka vajat, egy citromot, (vagy egy evőkanál ecetet), egy tojást és egy csésze langyos vizet. Ne felejtsünk el egy csipetnyi sót sem. Tíz deka lisztet összegyűrünk a vajjal és hideg helyre tesszük. Lehetőleg jégszekrénybe. A negyven deka lisztből és a fent felsorolt kellékekből rétes tésztát készítünk. (A tojásnak csak sárgáját használjuk fel, ha egészen tojás nélkül csináljuk, az se baj). Hozzátehetünk még egy evőkanál finom rumot is. A rétes tészta olyan kemény legyen, mint a vajás, amit félretettünk. A tésztát negyedórás pihentetés után kinyújtjuk és középre tesszük a kissé szintén szétlapított vajat. A tészta szélei vékonyabbak, mint a közepe, azokat felhajtjuk és az egészet együtt kisujj vastagságúra, téglalap alakúra nyújtjuk ki. Ezután behajtogatjuk és újra kinyújtjuk, majd pihenni tesszük. Háromszor nyújtjuk ki és hajtogatjuk be, közben mindig pihentetjük hideg helyen egynegyed óráig. A negyedik kinyújtás után kisütjük; akár melegen, akár kihűlés után tölthetjük a tetszés szerinti töltelékkel (vaníliás, vagy csokoládé krémmel, tejszínhabbal, húsos vagy sajtos töltelékkel). Nagyon fontos, hogy mindig hideg helyen pihentesük és csak igen forró sütőben süssük, mert különben összeolvad a vaj a tésztával és nem lesz leveles.

Sonkás töltelék.

1 tojás sárgáját 2-3 kanál tejjel jól elhabarva, beleadunk egy negyed kiló darált sonkát és jól simára keverjük, azonnal megtöltjük a kihűlt tésztát, melegen tálaljuk.

Borkrém töltelék.

7 dg cukrot, négy tojássárgáját, 1 evőkanál lisztet felverünk a habütben habverővel, azután 5 evőkanál fehérbort keverünk hozzá ugyanilyen módon és a habverőt forróvízbe állítva, a keveréket tovább verjük mindaddig, míg a kellő sűrűséget elérte. Ha kihűlt, hozzá keverjük óvatossággal két tojás habbát vert és kissé megcukrozott fehérjét és azonnal megtöltjük vele a tésztát.

Diókrém töltelék.

15 dg őrölt diót kissé megvizezünk, hozzáteszünk 2 evőkanál cukrot és sűrű kásává pároljuk, hozzáadjuk három tojás fehérének kemény habját és még 10 dg cukrot. Ugy ennélfelül, mint a fentebb leírt tölteléknel is kitűnően helyettesíthetjük a tojáshabot tejszínhabbal.

Csokoládé töltelék.

8 dg csokoládét 4 evőkanál cukorral és 5 evőkanál vízzel sűrűvé főzünk. 4 dg vajat habosra keverünk, hozzáteszünk két jól elkevert tojás-sárgáját, 1 tetézett evőkanál zsemlyemorzst és az egészet jól elkeverjük a csokoládéfőzettel. Az itt megadott méreteket a legkisebbek, melyeket szükség szerint nagyobbíthatunk.

Demkó Pál találománya forradalmasítja a központi fűtési rendszert

A nemzetközi világiállításon is bemutatják a találmányt.
Nagyszabású fővárosi bemutatót készítenek elő

Nagyvárad, január hó.

Kora délután látogattunk el a Gen. Holban 20 szám alá, ahol Demkó Pál vízvezeték-szerelő lakik. Polgári jómoddall és jóízű berendezett lakás, amiből semmi sem hiányzik — a kályhát kivéve. Kíváncsian nézünk körül és végre az egyik ablak alatt téglalakú, egy méter hosszú, félméter magas, 3—4 milliméteres vastagságú lemezekből álló szerkezetet fedezünk fel. Közlebb megyünk és érezzük mint tódu a meleg. Jobban megvizsgáljuk a szerkezetet, a radiátort és látjuk, hogy a lemezek alul egybe vannak iktatva, felületükön pedig lyukacsosak. A radiátorból egy vékony cső vezet a szomszéd szobába. Szóval központi fűtés, gondoljuk... Ekkor lép a szobába Demkó Pál, aki észrevette vizsgálódásunkat és mosolyogva magyarázza meg a fűtési rejtélyt.

— Ezek a felső lemezek egy új melegvíz-fűtési rendszer fűtőtestjei. Ha érdekli a dolog, szívesen körülvetem a lakásban és a lényegét is megmagyarázom.

Természetesen érdekelt és elindultunk a felfedező útjára. Először a fürdőszobába vezetett, ahol a fürdőkádán kívül egy hengeralakú kályha állott. A kályhán a felírás: „Depal”.

— Mindhárom szobát ezzel az egy kályhával fűtöm — kezdte Demkó Pál a magyarázatot.

— Ezzel a kis kályhával? — csodálkoztunk.

— Eppen ez a találmányoknak a lényege. A tüzelési rendszer így rendkívül előnyös és gazdaságos. Régióta foglalkozom a központi fűtési rendszerrel, alaposan áttanulmányoztam valamennyit, de láttam azt, hogy az elégetett kalória nem áll arányban azzal a kalória mennyiséggel, amit az egyes fűtési rendszerek, illetve azoknak fűtőtestjei termeltek. A „Depal” rendszerű radiátor eltér az eddig ismert német rendszerű központi fűtésektől. Azok nehéz öntött vasból készült vasos tartályok voltak, a fűtőkazán pedig fokozott szén vagy kokszt fűtésre volt beállítva. Nálunk fával fűtenek s így én is fafűtésre rendezkedtem be. Ha ebben a kályhában befűtök úgy 5—10 percen belül meleg van mindhárom szobában s ezenkívül meleg víz folyik a vízvezetékéből és a fürdőszoba kazánjából is.

Az elmondottak igazolása végett átmegyünk a szomszédos 3 szobás üres lakásba. Demkó Pál tüzet rak a fürdőszobában lévő kis kályhába. Most öt percig várunk, amíg a kályha fellemegetti a kis víztartály vizét, közben megkérdezzük:

Hogy lehetséges egy ilyen kis víztartályból elegendő meleg vizet bocsájtani a fürdőkádba?

— Két kilogramm fával egy fűrdésre elegendő 50 fokos vizet melegít. Ugyanis nemcsak a tartályban, hanem a hálózati csövekben lévő víz is felmelegszik. Egy szerkezet a kiömlő meleg víz hőfokát szabályozza és ilyenformán biztosítja van a meleg víz gyors előállítását.

Átmegyünk a szomszéd szobába, ahol kisebb-nagyobb „Depal” rendszerű kályhák vannak egymás mellé rakva. Az ablak alatt és a sarokban pedig egy-egy radiátor. Alig öt perccel utóttunk be és máris kellemes meleg levegő jár a szoba. Egyenletesen meleg a levegő és minden száraz gőztől mentes.

Most a „Depal” kályhákat tekintjük meg. Külsőben semmiben sem különböznek az ismert négyszögletes hosszukás formájú konyhai tüzhelyektől. Demkó Pál készségesen magyaráz:

— Télen alul kell befűteni. A tüzhelyben csövek vannak elhelyezve, amelyekben víz van. A rostély maga is több víztartó cső. A tüzhelytől csövek vezetnek a szobákba és a fürdőszobába, ahol a radiátorok melege, a vízcsapok pedig meleg vizet szolgáltatnak. Minden lehetséges hőenergia fel van használva. A hő nagyrésze nem távozik el a kályha csövén keresztül mint a többi kályhánál. Ezt bizonyítja az is, hogy a kályha csöve, amely a kéménybe vezet állandóan hideg, mivel nem melegedhetik át. Nyáron, mikor nincs szükség a lakás fűtésére, a felső tüzhelyet használják oly módon, hogy egy beépített rostély elhúznak.

A találmány úgy gazdasági, mint praktikus

szempontból igen előnyös. Sokkal kisebb helyet foglal el a radiátor mint a régi rendszerű fűtőtestek, nem is beszélve a kazánról, amit a „Depal” rendszerű konyhai tüzhely, a hengeralakú kályha, vagy a fürdőszobai kis kazán helyettesít. Kispénzű emberek is felszerelhetik. Felszerelési költsége 30—40 százalékkal olcsóbb, mint a régi rendszerűeké és ez a költség is pár év alatt amortizálódik az üzemeltetési megtakarításból.

A találmány lényege tehát a következő: A víz rendkívül gyorsan cirkulál és a csövekben és a lemez fűtőtesteken (radiátorokon) keresztül nagyszerűen kihasználja a hőenergiát. A fűtési rostély lehetővé teszi, hogy a hőfejlesztésnél szinte semmi hőenergia nem megy kárba s azt a melegvíztartályok és hálozati csövek százszázalékosan kihasználják. Egyetlen konyhai tüzhelyről, vagy fürdőszoba kazánból tehát 3—4 szoba fűtését látják el és emellett meleg víz folyik a vízvezetékéből és a fürdőszoba csapjából is.

Demkó Pál szerényen és csendesen magyaráz, pedig találmánya nagyjelentőségű és méltán megérdemli azt a nagyfokú érdeklődést ami szakkörökben megnyilvánul. Nagy tökéletes csoportok igyekeznek bekapcsolódni, a tárgyalások a legjobb mederben haladnak és rövidesen sor kerül a „Depal” berendezések nagyban gyártására. Jelenleg a bucuresti bemutatót készítik elő nagy gonddal. A találmány iránt a minisztérium is érdeklődik. Coca Nicolaie a Munkaügyi minisztérium tanácsosa is lent járt Demkó

Nagyszabású közmunka indul:

Helyreállítják Erdély közútait és hídjait

Tizenkétmillió hitelt nyitattott az útjavításra a közmunkaügyi miniszter. A közeljövőben megindulnak a munkálatok

Kolozsvár. Saját tud. Köztudomású, hogy a kormány a közlekedési viszonyok javítása érdekében nagyszabású tervet dolgozott ki és azt részben már meg is valósította. Azonban az az alap, amelyet erre a célra szántak, teljesen kimerült és az utóbbi időben emiatt a munkálatok szüneteltek. Most azonban az útépítési terv megvalósítását ismét meg lehet kezdeni.

Ghelnegheanu közmunka- és közlekedésügyi miniszter ugyanis 12 millió lej hitelt nyitattott az útépítési tervek keresztülvitelére. Ennek a 12 millió lejes hitelkeretnek a fizetésére a gépi erővel vont járművekkel történt szállítások után fizetett illetékek fognak szolgálni. A 12 millió lej új hitelt Erdély területén a következő utakat és hidakat javítják meg:

1. 118 000 lej költségvetéssel a szamosmegyei Rogoz és Felőr községek között lévő fahídat.
2. 138 654 lej költségvetéssel a Kolozsvár—Páncéleseh közötti utat 34 400 km hosszúságban.
3. 550 000 lej költségvetéssel a Kolozsmegyei Lona és Borév közötti utat 25 650 km hosszúságban.
4. 118 000 lej költségvetéssel a szatmármegyei Szatmár és Krasznabétek között lévő fahídat.
5. 299 200 lej költségvetéssel a szatmármegyei Halmi—Nagytarna—magyar határ közötti útszakaszt.
6. 285 335 lej költségvetéssel az aradmegyei Misca—Varnatori—Barakony közötti út feltöltésére szükséges 463 köbméter kő szállítására.
7. 299 836 lej költségvetéssel az aradmegyei Padureni—Socodor közötti út.
8. 569 247 a szatmármegyei Halmi és Nagytarna közötti út.
9. 480 760 lej költségvetéssel a Kolozsvár—Dézs—Halmi—magyar határ közötti országút.
10. 156 000 lej költségvetéssel az alsófehérmegyei Zalatna—

inkább ostobaság, mert nem használ. Ellenkezőleg, a fájdalmak gyengítik ellenállóképességünket, csökkentik életenergiánkat és sorvasztják testünket. Ezekből a meggondolásokból következik az a hihetetlen kedveltség, melynek a minden tájalmat azonnal megszüntető

ALGOCRATINE

az egész világon örvend. Ischiás és kösvény, czúz és neuralgiák okozta fájdalmat, fogfájást, menstruációs fájdalmakat, hűléses bajokat Algocratine azonnal megszüntet. Algocratine praeventiv szer és gyógyszer, megelőzi a betegséget és gyógyít.

Gyógyszertárakban és drogériákban kapható

Pálnál és meghívta a feltalálót egy fővárosi bemutatóra. Szeretnék ugyanis a találmányt a newyorki világiállításon is bemutatni.

Meleg kézzel fogtuk meg Demkó Páltól, akinek 7 éves munkássága meghozta a gyümölcsöt. Sok szerencsét kívánunk neki a továbbiakban is.

Nagyalmás közötti utat 21 kilométer hosszúságban.

Az utak megjavításához valószínűleg már a hó eltakarodása után azonnal hozzát fogunk.

Apróhirdetések

Allást kezes
szavanként 1 lei

Házvezetőnőnek
menne plébániára le,
Révészné, Nagyvárad,
Str. Vasile Conta 22.

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Singer varrógép,
keveset használt eladó.
Ugyanott 1 es 2 szobás
lakás kiadó. Nagyvárad
Str. Codrilor 11.

Szmoking,
alig használt, magas,
vékony alakra eladó.
Nagyvárad, Str. Paraului I. Karoly király és
Vlahuta-utca összekötő
utcája.

Eladó
női télikabát, és más
ruhanemű. Nagyvárad,
Str. Scoalei 10.

Megvételre
keresek jó állapotban
lévő modernebb ebédit
vagy kombinált szobát.
Címeket a kiadóra kérek.

Herbst
óra-, ékszeraruház. Regele Ferdinand 3. szám,
Nagyvárad. Doxa, Omega
óra 800—1000 lei és
feljebb. Schaffhauseni
óra 3000 lei. Arany
karikagyűrűk 14 karátos
aranyból. — Vaszek
arany, ezüst, briliáns
ékszereket, arany órákat.

Allást nyec
szavanként 2 lei

Keresztény,
bevezetett ügynököt,
könyvterjesztésre felve-
szünk. Ecclesia könyv-
kereskedés, Nagyvárad,
Strada Regele Carol II.
1. szám.

LEGUJABB

Ujabb cseh támadás történt Ungvár közelében

Cseh oldalról rálőttek a magyar járőrre. — Egy szakaszvezetőt megöltek a cseh golyók

Ungvárról jelentik: A cseh-magyar határon szombaton reggel újabb cseh támadás történt. Midőn Szobránc és Jenke községek közt egy magyar határőrszakasz épen járőri szolgálatát végezte és a cseh határtól körülbelül 60 méternyire tartózkodott, cseh oldalról rátűzeltek a magyar katonákra. A járőr vezetőjét, egy szakaszvezetőt a csehek golyói eltaláltak és azonnal megölték.

Munkácsi jelentés alapján itt írjuk meg, hogy az a magyar-cseh vizsgálóbizottság, mely a január 6-iki véres támadás ügyét okarta tisztázni s ecéltől csütörtökön reggel ült össze tanácskozássra, pénteken este befejezte tárgyalásait. A vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet mindkét bizottság részéről aláírták és azt az illetékes kormányok elé terjesztik.

Rendkívüli jelentőségű minisztertanácsot tartott a magyar kormány

Budapestről jelentik: Szombaton délelőtt fél 11 órakor a magyar kormány tagjai minisztertanácsra jöttek össze. Politikai körökben úgy tudják, hogy a minisztertanács kormányzati tényeken túlmenő jelentőséggel bír, mert

olyan politikai kérdések is nyomultak előtérbe, melyek az egész általános helyzetre döntő kihatással lesznek.

A minisztertanács lapunk zártakor még tart.

Lord Halifax Rómából Genfbe utazott

Ciano elégedett a római találkozó eredményeivel. Sajtóvélemények szerint az angol-olasz tanácskozások következtében viszonylagos enyhülés következik

Rómából jelentik: Az angol nagykövetség péntek esti vacsorája után lord Halifax elutazott Rómából Genfbe, ahol résztvesz a Népszövetség ülésén.

A sajtó a péntek esti vacsora után megkérdezte Ciano olasz külügyminisztert, hogy mi a véleménye a tanácskozások eredményéről. Ciano kijelentette, hogy nagyon meg van elégedve a megbeszélések lefolyásával, amelyek a lehető legbarátságosabbak voltak. Hozzáfűzte még, hogy az eszmecsere során Európa minden vitás kérdése szóba került.

Arra a kérdésre, hogy mikor viszonyozza az angol miniszterek látogatását, Ciano így felelt:

— Ebben a pillanatban még nem sokat mondhatok, de remélem, rövidesen ellátogathatok majd Londonba.

ANGOL, FRANCIA ÉS OLASZ SAJTÓVÉLEMÉNYEK AZ ANGOL-OLASZ TÁRGYALÁSOKRÓL

Londonból jelentik: Az angol sajtó általában nyugodt bizakodással foglalkozik a római tanácskozások eredményeivel. Megírják a lapok, hogy Mussolini az egyik megbeszélés alkalmával Chamberlainnek mélyen a szemébe nézve a következőket jelentette ki:

— Szavamat adom Önnek, az a szándékom, hogy mennél hűvebben betartsam a köztünk levő egyezmény szavait és szellemét!

A News Chronicle szerint nem jött létre ugyan új egyezmény, de a megbeszélések gyümölcsei később fognak megérni. A Daily Express megállapítja, hogy a római találkozó rejtett eredménye az, hogy Mussolini igyekszik majd lehetővé tenni az újabb angol-német megbeszéléseket. A Times megelégedett hangon írja meg, hogy Mussolini a tárgyalások során mindig nagy önméltósággal beszélt.

A francia és olasz sajtó is részletesen méli-

tája a római angol-olasz megbeszéléseket. A Matin megállapítja, hogy az angol-olasz tárgyalások korántsem voltak olyan eredménytelenek, amint első percben látszottak. Jóllehet semmiféle

**Olcsón vásárolhat
Órákat, ékszert,
disztárgyakat**

HANS GIERLING

órás és ékszerész cégnél

Nagyvárad, str. Nicolae Iorga 6.

Ora- és ékszerjavítást
vállalok

új meg egyezés nem jött létre, a két állam viszonya a megbeszélések által mégis kimélyült. A Journal derülátóan nyilatkozik és azt írja, hogy a római találkozó nyomán az európai politikai helyzetben viszonylagos enyhülés következik

A római sajtó szintén abban a szellemben ír, hogy bár pillanatnyilag nincs kézzelfogható eredmények a Chamberlain és Mussolini közti megbeszéléseknek, mégis az európai légkör tisztuláshoz vezetett. A lapok lezögezték, hogy Mussolini és Chamberlain római magatartásával az egész világ számára nagy erkölcsi és politikai példát szolgáltatott.

Amerika és Németország jegyzékváltása a zsidóellenes rendelkezésekről

A washingtoni kormány az amerikai állampolgárságu alattvalók kivételét kérte a rendelkezések alól. A német kormány a kérés teljesítését megtagadta

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda most tette közzé azt a jegyzékváltást, melyet az Egyesült Államok kormánya kezdett meg az amerikai állampolgárságu németországi lakosok érdekében. A washingtoni kormány jegyzéke biztosítékot kívánt, hogy az amerikai állampolgárságu német lakosokat Németország ne vegye a zsidóellenes rendelkezések megkülönböztető eljárása alá. A washingtoni kormány azt az érvelést hozta föl, hogy ő se tesz különbséget az Amerikában élő német állampolgárok között fajuk, vagy vallásuk miatt. A német kormány erre azzal válaszolt, hogy nincs olyan jogszokás, vagy nemzetközi egyezmény, amely egyes államoknak megtiltana a lakosai közti különbségtevést. Németország nem az állampolgárságuk miatt alkalmaz egyes lakosaival szemben megkülönböztetést, hanem azért, mert bizonyos faji vagy vallási kategóriához tartoznak. Mivel bizonyos kategóriájú német alattvalókkal szemben is megkülönböztető eljárást alkalmaznak, ez a megkülönböztetés a Németországban lakó külföldi alattvalóknál se mellőzhető.

Az amerikai kormány jegyzéke múlt év december 14-ikén kelt, a német kormány válasza december 30-ikán.

Japán, Németország és Olaszország követi fölkérték Magyarországot a kommunistaellenes egyezményhez való csatlakozásra

A magyar külügyminiszter teljesítette a fölkérést

Budapestről jelentik: Pénteken gróf Csáky István külügyminiszternél megjelent gróf Vinci olasz követ, Ermansdorf német követ és Harime Macsunia japán követ. A rangidős olasz követ a három állam nevében fölkérte Magyarországot arra, hogy csatlakozzék a három nagyhatalom között fennálló kommunista egyezményhez. A magyar külügyminiszter a fölkérésre igencsően válaszolt. A kommunistaellenes szövetségbe való belépés ünnepélyes külsőségek között jövőhéten történik meg Budapesten.

Berlinből jelentik: Német politikai köröket őszinte örömmel tölti el az a tény, hogy Magyarország csatlakozott a kommunistaellenes egyezményhez. Ezt a lépést beszédes jelként tekintik arranzéve, hogy Magyarország politikáját a tengely-hatalmak politikájához akarja hozzáilleszteni. Ennek a lépésnek egészen különleges hatása van és alkalmas arra, hogy még barátságosabbá tegye a légkört. Német politikai körök felfogása szerint minden berlini esti lap feltűnő cikkben számol be a magyar lépésről és kidomborítja annak nagy jelentőségét.

A MAGYAR KÜLÜGYMINISZTER BERLINI UTJÁN SZEREPLŐ KÉRDÉSEK MEGBESZÉLÉSEK HORTHY KORMÁNYZÓNÁL

Budapestről jelentik: Gróf Csáky István külügyminiszter pénteken kihallgatáson jelent meg Imrédy miniszterelnökkel együtt Horthy kormányzónál, akinek a külügyminiszter berlini útjával kapcsolatos kérdésekről tettek jelentést.